

Tussentijdse rapportage 2022

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
2	Ontwikkelingen corona	7
3	Voortgang programma's	12
3.1	Programma 1 Bestuur en Ondersteuning	12
3.2	Programma 2 Veiligheid	14
3.3	Programma 3 Verkeer en vervoer	16
3.4	Programma 4 Economie	21
3.5	Programma 5 Onderwijs	24
3.6	Programma 6 Sport, cultuur en recreatie	29
3.7	Programma 7 Sociaal domein	34
3.8	Programma 8 Duurzaamheid	41
3.9	Programma 9 Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing	45
3.10	Algemene dekkingsmiddelen	48
3.11	Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien	49
4	Reserves en Voorzieningen	50
5	Bijlagen	53
5.1	Afkorting	54

1 Inleiding

Voor u ligt de tussentijdse rapportage 2022. Wij informeren u hierin over de bestuurlijke, beleidsmatige en financiële ontwikkelingen. Deze tussentijdse rapportage geeft de huidige stand van zaken weer van de lopende begroting (peildatum 1 juli) en kijkt alvast vooruit op de jaarrekening.

Wij hebben u als gemeenteraad al separaat geïnformeerd over de ontwikkelingen van het gemeentefonds en de financiële gevolgen die volgen uit de meicirculaire 2022. De septembercirculaire 2022 is bij het opstellen van deze rapportage nog niet beschikbaar en derhalve niet verwerkt in deze tussentijdse rapportage. Over de financiële gevolgen daarvan wordt u separaat geïnformeerd.

Leeswijzer

De tussentijdse rapportage over 2022 kent een programmagewijze opzet, net als de begroting en jaarrekening. Per programma wordt eerst ingegaan op de relevante bestuurlijke of beleidsmatige ontwikkelingen. Vervolgens worden de financiële cijfers weergegeven van het programma, verbijzonderd op taakveldniveau inclusief een prognose per het einde van het jaar. Zaken die met grote mate van zekerheid gaan optreden of reeds zijn opgetreden, worden in deze rapportage in de budgetten verwerkt (kolom bijstellingen). In de gevallen waarbij het gaat om zaken die minder zeker zijn, worden de budgetten, voorzichtigheidshalve, nog niet bijgesteld. Bij de prognose wordt een inschatting gemaakt van de verwachte budgetuitputting aan het eind van het jaar. De prognose geeft een eerste indicatie voor het te verwachten jaarrekeningresultaat.

Naast de begrotingsbudgetten zijn ook de lopende investeringen per programma weergegeven. Dit zijn alle investeringen waarvoor reeds een investeringsbudget door de gemeenteraad beschikbaar is gesteld en die nog niet gereed waren ultimo 2021.

Conform de Financiële verordening 2020 worden de financiële bijstellingen op taakvelden die groter zijn dan € 50.000 in ieder geval nader toegelicht. Voor de investeringen ligt deze grens ook op € 50.000. Omdat een benodigde bijstelling van een taakveld opgebouwd kan zijn uit verschillende onderwerpen, is ervoor gekozen om de mutaties die bestuurlijk relevant zijn, maar kleiner zijn dan de eerdergenoemde grensbedragen, ook toe te lichten. De bijstellingen worden voorzien van de indicatie "voordeel" (v) of "nadeel" (n). De eventuele structurele gevolgen van bijstellingen worden meegenomen in de begroting 2023 e.v.

Tot slot wordt in het hoofdstuk 'Reserves en voorzieningen' een totaaloverzicht gegeven van alle bijstellingen die de reserves en voorzieningen raken.

Financiële samenvatting

De tussentijdse rapportage staat in het teken van de bijstellingen op de begroting 2022, als gevolg van de ontwikkelingen in de loop van het jaar. De totale bijstelling van de budgetten leidt tot een nadeel van ruim. € 1,3 mln. In onderstaande tabel vindt u, op hoofdlijnen, een verklaring van het totale nadelig saldo.

Het resultaat

Het resultaat van deze rapportage is € 1.343.000 negatief. Hieronder is de opbouw van het negatieve saldo op hoofdlijnen weergegeven:

Omschrijving (bedragen in € 1.000)		V / N
De financiële effecten als gevolg van corona zijn in deze tussentijdse rapportage € 253.000 nadelig. Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar het hoofdstuk ontwikkelingen corona.	253	N
De voorziening wachtgelden voor bestuurders is geactualiseerd. Hieruit blijkt dat er € 845.000 moet worden toegevoegd aan de voorziening. Dit heeft voornamelijk te maken met het vertrek van wethouders na de gemeenteraadsverkiezingen (prog. 1, Bestuur en Ondersteuning).	845	N
Door uitbreiding van het college met 1 wethouder, vanaf juli 2022, houden we rekening met een stijging van de loonkosten (prog. 1, Bestuur en Ondersteuning).	54	N
Op 24 februari 2022 is besloten om de griffie te versterken door middel van uitbreiding van de formatie met 1,2 fte. (prog. 1, Bestuur en Ondersteuning).	83	N
In verband met de gedeeltelijke leegstand van het Stadhuisplein wordt de verwachte huuropbrengst naar beneden bijgesteld (prog. 1, Bestuur en Ondersteuning).	213	N
Bij de uitvoering van de stationstunnel is rekening gehouden met het behoud van de wilgen waardoor dit project duurder is uitgevallen (prog. 2, Veiligheid).	137	N
Het uitstel van plaatsing van windmolens op Groote Haar levert voor 2022 een nadeel op (prog. 9, VROSV).	180	N
Hogere dividenduitkering BNG en ontvangen winstuitkering ROM-S (Algemene dekkingsmiddelen).	414	V
Opbrengst verkoop woonark (Algemene dekkingsmiddelen).	154	V
Stijging loonkosten als gevolg van een verschil tussen de geraamde loonstijging in de begroting en de werkelijke CAO-loonstijging (Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien).	208	N
Overige bijstellingen.	62	V
Totaal	1,3	N

Invloed op het begrotingssaldo

Maandelijks bij de gemeenteraadsvergadering wordt een actueel overzicht gegeven van de ontwikkeling van het begrotingssaldo. Het saldo waarmee we deze tussentijdse rapportage starten, sluit aan op het saldo dat in de raadsvergadering van juli 2022 is vastgesteld. De onderstaande tabel geeft het effect van de tussentijdse rapportage op dit saldo weer.

Begrotingssaldo (bedragen in € 1.000)	2022
Begrotingssaldo juli 2022	1.013
Effect tussentijdse rapportage	-1.343
Uitkomsten meicirculaire 2022	2.920
Bijgesteld begrotingssaldo	2.590

Meicirculaire gemeentefonds

De gevolgen van de meicirculaire 2022 voor het begrotingssaldo, zijn in bovenstaande overzichten verwerkt. De begrotingsbijstelling verloopt via een separaat raadsvoorstel. Daaruit komt een positieve bijstelling van het begrotingssaldo, ter hoogte van € 2.920.000. Overigens kan de septembercirculaire, die in de regel op Prinsjesdag wordt gepubliceerd, daar nog effect op hebben.

Het Sociaal Domein

Voor de begrotingsbudgetten van het Sociaal Domein geldt de afspraak dat voor- en nadelen verrekend worden met de reserve Sociaal Domein. Deze onderdelen hebben dus geen invloed op het begrotingssaldo. Hieronder volgt een overzicht van de ontwikkelingen in het Sociaal domein. De lager verwachte lasten van € 515.000 worden ten gunste gebracht van de reserve sociaal domein:

Omschrijving (bedragen in € 1.000)		V/N
Er wordt meer gebruik gemaakt van de minimaregelingen. In 2021 steeg het aantal aanvragen en met name de uitgaven voor bewindvoering. Ook stegen de kosten voor kinderopvang op basis van sociaal medische indicaties.	220	N
Bijstelling diverse Wmo budgetten, kosten begeleiding en huishoudelijke ondersteuning	650	V
Compensatie door het Rijk van exploitatietekort sociaal werkbedrijf	177	V
Uitvoering motie "Ondersteuning van mantelzorgers" (Raad 23-06-2022)	49	N
Overige bijstellingen	43	N
Totaal bijstellingen budgetten Sociaal Domein	515	V
Toevoeging aan de reserve Sociaal Domein	515	N
Totaal	0	

Prognose jaarrekeningresultaat

Net zoals in voorgaande jaren is een budgetprognose opgenomen voor het einde van het jaar. Het totaal van de opgenomen prognoses geeft een verwacht jaarrekeningresultaat van € 2,30 mln. positief. Dit wordt (nog) niet verwerkt in de budgetten en niet toegevoegd aan het begrotingssaldo of een bestemmingsreserve. Bij de feitelijke realisatie (jaarrekening 2022) zal de verwerking plaatsvinden, inclusief een voorstel voor de bestemming ervan. De voornaamste onderwerpen bij de prognose zijn:

Omschrijving (bedragen in € 1.000)		V/N
Met name door een licht stijgende rente dient de verliesvoorziening voor de grondexploitatie Groote Haar met € 216.000. te worden verhoogd. Daarnaast is de voorziening van Mollenburg verlaagd met € 33.000.	183	N
Conform BBV-notitie grondbeleid is voor grondexploitaties Oost II, Lingewijk Noord en Kleine Haarsekade een winstneming geprognosticeerd van respectievelijk € 26.000, € 628.000 en € 126.000.	780	V
Als gevolg van de (late) aanbesteding van het bestek Herinrichting Vissersdijk kan dit werk pas vanaf het voorjaar van 2023 worden uitgevoerd. De genoemde levertijden en de verwachte (drukke) werkplanning van de aannemers hebben ook invloed op de geplande kleine asfaltonderhoudswerkzaamheden op diverse wegen in Gorinchem. Van het budget voor wegenonderhoud 2022 zal een bedrag van € 475.000 niet wordt uitgegeven (in prognose).	475	V
Het budget voor onderzoek naar inclusief onderwijs en duurzaamheid op de locatie Retranchement, het opstellen van een uitvoeringsprogramma en de kosten voor diverse verhuisbewegingen voorafgaand aan de ingebruikname van de locatie, wordt niet meer in 2022 besteed.	200	V
Het Rijk heeft ons via een aantal corona steunpakketten in 2020 en 2021 budget beschikbaar gesteld voor het borgen van de lokale culturele infrastructuur. In 2020 heeft de gemeenteraad hier € 206.000 van bestemd voor de uitvoering van een reactivatieplan cultuur, waarbij met cultuur als middel de stad niet alleen cultureel, maar ook sociaal en economisch zou worden geactiveerd. Gezien de positieve ontwikkelingen op cultureel vlak, verwachten we deze € 200.000 niet meer sec voor cultuur nodig te hebben. Op dit moment onderzoeken we de mogelijkheden om (in brede samenhang met cultuur) extra op reactivering en innovatie op sociaal en economisch vlak in te zetten, waarbij deze middelen dan kunnen worden benut. In afwachting van concrete plannen hiervoor, prognosticeren we een overschot op cultuur van € 200.000.	200	V
De verkoop van snippergroen levert naar verwachting € 25.000 op.	25	V
We verwachten dat het gereserveerde wachtgeld in 2022 niet volledig uitgekeerd zal worden. Hierdoor kan de hoogte van de voorziening wachtgeld bestuurders aan het einde van het jaar neerwaarts worden bijgesteld.	369	V
Het Rijk compenseert gemeenten voor de gedeelde inkomsten over het jaar 2021. Voor Gorinchem betreft het vooral een compensatie voor niet gerealiseerde pakeeropbrengsten.	435	V

Op basis van de huidige beleidslijnen zal de bestemming van dit resultaat er bij de jaarrekening dan als volgt uitzien:

Prognose na mutatie reserves (bedragen x € 1.000)	2022
Prognose jaarrekeningresultaat voor bestemming	2.301
Toevoeging saldo grondexploitatie aan reserve Infrastructuur	-596
Budgetoverheveling onderwijsbudgetten	-200
Butgetoverhevelingen budget uitvoering reactivatieplan cultuur	-200
Verwacht jaarrekeningresultaat na bestemming	1.305

Meerjarensaldo

Ook het meerjarensaldo wordt bijgesteld als gevolg van de bijstellingen in de Tussentijdse rapportage. De bijstelling in 2023 is het gevolg van een bijstelling op de kapitaallasten als gevolg van actualisering van de investeringsplanning. Ook wordt er rekening gehouden met een latere plaatsing van windmolens op Groote Haar en (gedeeltelijke) leegstand van gebouw aan het Stadhuisplein ("gebouw C"). De bijstelling in 2024 is hoofdzakelijk het gevolg van een bijstelling op de kapitaallasten. De bijstellingen in 2025 en 2026 zijn marginaal. De ontwikkelingen uit de perspectiefnota 2023-2026 zijn hierin meegenomen.

Meerjarenperspectief (bedragen in € 1.000)	2023	2024	2025	2026
Begrotingssaldo (na raad juli 2022)	4.261	7.540	9.470	2.557
Effecten tussentijdse rapportage	-167	356	32	32
Bijgesteld begrotingssaldo	4.094	7.896	9.502	2.589

Verloop algemene reserve

De ontwikkeling van de algemene reserve in 2022 wordt hieronder weergegeven. De algemene reserve vormt het belangrijkste onderdeel van het weerstandsvermogen, dat bij de begroting 2023 en jaarrekening 2022 geactualiseerd zal worden.

Saldo algemene reserve (bedragen in € 1.000)	2022
Saldo algemene reserve conform jaarrekening 2021	29.571
Resultaatbestemming jaarrekening 2021	1.795
Af: Tussentijdse rapportage 2021 Reservering voor moties PPN 2022-2025	-70
Af: Kernwinkelgebied binnenstad Gorinchem	-230
Af: Verhuizing Kleurenlint en opening brede school Dalemplein	-11
Prognose algemene reserve ultimo boekjaar	31.055

2 Ontwikkelingen corona

Begin januari 2022 bereikte de omikrongolf Nederland. Deze verving daarmee binnen enkele weken de deltavariant. In januari 2022 vonden de eerste versoepelingen plaats van de in december 2021 afgekondigde harde lockdown. Basis- en voortgezet onderwijs en de BSO gingen weer open. Eind januari 2022 werden meer versoepelingen doorgevoerd. In februari 2022 was er veel aandacht voor de blijvende inzet van het coronatoegangsbewijs. De opening van de samenleving in 3 stappen werd toegelicht. Eind februari vervielen verschillende maatregelen, zoals de anderhalvemetermaatregel en het coronatoegangsbewijs. In maart 2022 vervielen de laatste maatregelen, zoals het dragen van een mondkapje in het openbaar vervoer.

Na het vervallen van bijna alle maatregelen eind maart 2022 speelt corona een steeds kleinere rol in het dagelijks leven. Per 20 mei vervalt de tijdelijke coronawet. Daarnaast komt er een grotere focus op het lange termijnbeleid en het herstel van corona, bijvoorbeeld in de cultuursector.

De gemeente Gorinchem heeft in 2020 en 2021 noodsteunmaatregelen en compenserende maatregelen getroffen om de gevolgen van corona voor de inwoners en bedrijven zo goed mogelijk op te vangen. Ook in de eerste maanden van 2022 zijn maatregelen getroffen, zoals bijvoorbeeld controles op en ondersteuning van de naleving van de coronatoegangsbewijzen. Samen met het onderwijs, opvang en maatschappelijke partners is gesproken over de inzet van middelen die zijn ondervangen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs. Deze middelen worden ingezet ten behoeve van:

- Herstel van de corona-gerelateerde vertraging in de leergroei en ontwikkeling van leerlingen (cognitief, sociaal-emotioneel, welbevinden)
- Herstel van de corona-gerelateerde toegenomen kansenongelijkheid
- Het leggen van een stevigere basis voor goed onderwijs (duurzaam leereffect).

Financiële gevolgen

Onderstaand overzicht met de financiële gevolgen van corona opgesteld op basis van de huidige inzichten. We verwachten dat er de tweede helft van het jaar nauwelijks extra kosten worden gemaakt of baten niet worden gerealiseerd. Dit hangt wel af van het verloop van corona. In onderstaande tabel staan de onderdelen opgenomen die invloed hebben op het begrotingssaldo. Het gaat in het bijzonder om tegenvallende inkomsten in het eerste kwartaal van 2022.

Taakveld	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Meerlasten	Niet gerealiseerde lasten	Niet gerealiseerde baten	Compen- satie Rijk	Nummer
Programma 3.	Verkeer en Vervoer					
2.2	Parkeren			150		1
Totaal Programma 3.			-	150	-	
Algemene dekkingsmiddelen						
0.63	Parkeerbelasting			103		2
Totaal algemene dekkingsmiddelen.		-		103	-	
Totaal Programma's		-	-	253	-	

Nr.	Bijstelling en prognose exploitatiebudgetten
1	De lockdown leidde ook in het eerste kwartaal van 2022 tot minder bezoekers aan de binnenstad. Financieel werd dit zichtbaar door het wegvallen van een deel van de parkeerinkomsten voor de parkeergarages.
2	Als gevolg van corona zijn de opbrengsten van het straatparkeren in het eerste kwartaal van 2022 lager dan begroot. Op basis hiervan zijn de baten verlaagd met €103.000. In 2020 en 2021 zijn wij door het Rijk (gedeeltelijk) gecompenseerd voor de lagere parkeeropbrengsten als gevolg van corona. Het is nog niet duidelijk of wij door het Rijk (gedeeltelijk) in 2022 zullen worden gecompenseerd.

Er zijn diverse begrotingsposten die beïnvloed zijn door corona, maar waarvoor geldt dat het Rijk de gemeenten compenseert, of dat deze betaald worden vanuit de budgetten die vorig jaar beschikbaar zijn gesteld. Die zijn via de resultaatbestemming doorgezet van 2021 naar 2022, of worden gefinancierd vanuit de reserve Sociaal Domein. Derhalve hebben ze geen invloed op het begrotingssaldo, maar voor de volledigheid hebben we ze toch opgenomen.

Financiële gevolgen door corona (bedragen x € 1.000)	Omschrijving	Meerlasten	Niet gerealiseerde lasten	Niet gerealiseerde baten	Compensatie Rijk	Nummer
Programma 1	Bestuur en Ondersteuning					
0.2	Burgerzaken*	90			90	1
Totaal Programma 1		90			90	
Programma 2.	Veiligheid					
1.2	Openbare orde en Veiligheid	143			143	2
Totaal Programma 2.		143			143	
Programma 4.	Economie					
3.1	Economische ontwikkeling*	300				3
Totaal Programma 4.		300				
Programma 5.	Onderwijs					
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.218			1.218	4
Totaal Programma 5.		1.218			1.218	
Programma 6.	Sport, Cultuur en Recreatie					
5.1	Sportbeleid en activering	40			40	5
5.3	Cultuurpresentatie, productie en participatie*	420			420	6

Financiële gevolgen door corona (bedragen x € 1.000)	Omschrijving	Meerlasten	Niet gerealiseerde lasten	Niet gerealiseerde baten	Compensatie Rijk	Nummer
Totaal Programma 6.		460			460	
Programma 7.	Sociaal Domein					
6.3	Inkomensregelingen	30			30	7
6.5	Arbeidsparticipatie*	287			287	8
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+*	111			111	9
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-*	64			64	10
Totaal Programma 7.		492			492	
Totaal Programma's		2.703	-	-	2.403	

* Bij de gemarkeerde posten is sprake van (gedeeltelijke) overheveling van budgetten uit 2021. In totaal gaat het om een bedrag van € 1,05 mln. Voor de overige posten geldt dat die gecompenseerd worden door middelen die door het Rijk beschikbaar zijn gesteld.

Nr.	Bijstelling en prognose exploitatiebudgetten
1	Extra kosten zijn gemaakt om de gemeenteraadsverkiezingen op een veilige manier te kunnen laten verlopen. Er zijn maatregelen getroffen in de stemlokalen zoals het borgen van een veilige afstand en hygiënemaatregelen. Het Rijk heeft hiervoor zowel in 2021 ook voor de verkiezingen in 2022 geld beschikbaar gesteld.
2	In de eerste maanden van 2022 is toegezien op de naleving van de controleplicht van het corona Toegangsbewijs (CTB) in onder meer horecagelegenheden. Voor de door ons gemaakte kosten hebben wij van het Rijk, via de Veiligheidsregio, een bijdrage ontvangen.
3	In 2022 werken we verder aan projecten en investeringen die op lange termijn de lokale economie versterken. Dit doen we samen met ondernemers en vastgoedeigenaren.
4	Voor het inhalen van (corona) gerelateerde onderwijsvertragingen bij kinderen en jongeren hebben wij, uit het Nationaal Programma Onderwijs voor 2022 € 896.000 ontvangen. In overleg met alle schoolrelevante partners in de stad zullen deze middelen zo gericht mogelijk worden ingezet. Als arbeidsmarktregio ontvangen we net als in 2020 en 2021 een uitkering € 322.000 om de verschuiving van werkgelegenheid van de ene naar de andere sector te begeleiden. Als centrumgemeente treden wij hierbij op in onze rol als regiovoerder voor de regionale samenwerking in de arbeidsmarktregio.
5	Het Rijk heeft extra middelen beschikbaar gesteld om steun te kunnen verlenen aan groepen die extra geraakt worden door corona. Het doel van deze extra bijdrage is om de negatieve gezondheidseffecten van corona zoveel mogelijk tegen te gaan om verdere schade te voorkomen.
6	Bij de vaststelling van de Jaarstukken 2021 is € 420.000 gereserveerd voor compensatie van de gevolgen door corona aan diverse verenigingen en culturele instellingen en om samen met jongeren, lokale organisaties en evenementensector kleinschalige activiteiten te programmeren op het gebied van cultuur, sport en andere zinvolle vrijetijdsbesteding.
7	Als onderdeel van het steun- en herstelpakket heeft het kabinet extra middelen beschikbaar gesteld voor bijzondere bijstand gericht op het bieden van snelle hulp en ondersteuning aan mensen die als gevolg van de crisis te maken krijgen met (dreigende) armoedeproblematiek.
8	Voor het opvangen van exploitatietekorten van het sociaal werkbedrijf (Avres) hebben wij van het Rijk een bijdrage van € 177.000 ontvangen. Als onderdeel van het steun- en herstelpakket heeft het kabinet extra middelen beschikbaar gesteld voor de re-integratie van bijstandsgerechtigden (€ 28.000). Daarnaast hebben we € 82.000 ontvangen om de dienstverlening aan mensen die nu als gevolg van de crisis de bijstand instromen, te intensiveren.
9	Als onderdeel van het steun- en herstelpakket heeft het kabinet extra middelen beschikbaar gesteld voor gemeentelijk schuldenbeleid gericht op het bieden van snelle hulp en ondersteuning aan mensen die als gevolg van de crisis te maken krijgen met (dreigende) schuldenproblematiek (€ 60.000). Van het Rijk is € 51.000 aan compensatie ontvangen voor de meerkosten die worden gemaakt bij de uitvoering van de Wmo.
10	Van het Rijk is compensatie ontvangen voor de meerkosten die worden gemaakt op het gebied van de jeugdzorg.

3 Voortgang programma's

3.1 Programma 1 Bestuur en Ondersteuning

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
Contacten in de regio	Het uitvoeringsplan 2022 van de vorig jaar aangescherpte Regionaal Maatschappelijke Agenda (RMA) van de Regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden (AV) is in volle gang. Er wordt gewerkt aan een steviger positionering van de Regio AV in het (boven)regionale speelveld. De 'Regio Deal Drechtsteden-Gorinchem e.o.' ligt op koers. Een eerste monitor van de brede welvaart en evaluatie van de samenwerking is opgeleverd en er worden voorbereidingen getroffen voor een volgende gezamenlijke propositie (in 2023). De bestuurlijke conferentie over het i_lab en kansen voor regionaal onderwijs en bedrijfsleven is vanwege de duur van de collegevorming in Gorinchem uitgesteld tot na de zomer, zodat ook Gorinchem hier op volle sterkte in kan participeren.
Participatie	Het nieuwe participatiebeleid is in december 2021 door de gemeenteraad vastgesteld. Ook de volgende stap, de ontwikkeling van een werkboek als praktische gids voor de organisatie, is afgerond en gedeeld met initiatiefnemers in de stad. In verschillende dossiers is ervaring opgedaan met het werken met een startnotitie participatie. Deze werkwijze is inmiddels geïntegreerd met het projectmatig werken. Zodra de Omgevingsvisie is vastgesteld, gaan we werken aan een participatieverordening, evenals het verder uitdiepen van het 'uitdaagrecht'; een vorm van meedoen waarmee wijken en buurten lokale voorzieningen en gemeentelijke taken in eigen hand nemen. Een groep (georganiseerde) inwoners kan taken van de gemeente overnemen als zij denken dat het anders, beter, slimmer en/of goedkoper kan.
Bedrijfsteam cofinanciering	In 2022 zijn de toegekende subsidies beheerd. Voor de woningbouwprojecten Van Zomerenaan, herontwikkeling Wellantcollege en Vleugels van de Stad is daarvoor met de subsidieverstrekkers afgestemd om aan de voorwaarden voor subsidietoekenning te blijven voldoen. Voor de stedelijke vernieuwing Gorinchem West is een subsidieaanvraag ingediend en voor de woningbouw Arkelsedijk worden de mogelijkheden van een subsidieaanvraag onderzocht voor de vierde of vijfde tranche van de Wbi (Woningbouwimpuls). Om de woningbouw rond de Arkelsedijk te versnellen is voor Gorinchem door het Ministerie van Binnenlandse Zaken een reservering toegekend van € 8 mln. voor infrastructurele en bereikbaarheidsmaatregelen. Voor de verduurzaming van het gemeentelijke vastgoed worden de subsidiemogelijkheden onderzocht waaronder een nieuwe subsidieregeling voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed. Voor het I-lab worden de mogelijkheden verkend van het (Europese) programma Kansen voor West om hiervoor eind 2022 een subsidieaanvraag in te dienen. Het beheer van de provinciale subsidies voor de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden is voortgezet gericht op een afwikkeling met de provincie medio 2023.
Lobby bovenregionale financiering	Ook in 2022 zijn REACT EU-gelden ('Europese subsidie om uit de coronacrisis te investeren') toegevoegd aan de ESF-subsidieregelingen (Europees Sociaal Fonds). Hiervoor worden subsidieaanvragen voorbereid op het gebied van actieve inclusie en Pro/vso uitgevoerd door Avres respectievelijk de praktijkscholen. De nieuwe ESF (+) regeling wordt mogelijk eind 2022 nog opengesteld. Dit programma wordt nauwlettend gevolgd om de subsidiekansen te kunnen verzilveren.

Bestuur en ondersteuning (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Prognose	Nummer Toelichting
TV01 Bestuur	2.241	979	N	3.220	2.851	1,2,3
TV02 Burgerzaken	1.246	44	N	1.290	1.290	
TV03 Beheer overige gebouwen en gronden	632	0		632	632	
Lasten	4.119	1.023	N	5.142	4.773	
TV01 Bestuur	3	-		3	3	
TV02 Burgerzaken	495	55	V	550	550	4
TV03 Beheer overige gebouwen en gronden	666	-213	N	453	453	5
Baten	1.164	-158	N	1.006	1.006	
Totaal van saldo baten en lasten	-2.955	-1.181	N	-4.136	-3.767	
Stortingen in reserves	-	-		-	-	
Onttrekking aan reserves	-	-		-	-	
Saldo	-2.955	-1.181	N	-4.136	-3.767	

Nr.	Bijstelling en prognose exploitatiebudgetten
1	De voorziening wachtgelden voor bestuurders is geactualiseerd. Hieruit blijkt dat er € 844.000 moet worden toegevoegd aan de voorziening. Dit heeft voornamelijk te maken met het vertrek van voormalig wethouders. Bij het opstellen van de jaarrekening wordt de voorziening opnieuw beoordeeld. De structurele gevolgen zijn opgenomen in de begroting 2023.
2	De nieuwe wethouders zijn op donderdag 7 juli 2022 benoemd. Het college bestaat nu uit 5 wethouders. Door uitbreiding van het college met 1 wethouder houden we rekening met een stijging van de loonkosten met € 54.000.
3	Op 24 februari 2022 is besloten om de griffie te versterken door middel van uitbreiding van de formatie met 1,2 fte. De financiële gevolgen voor 2022 van ca. € 83.000 zijn verwerkt.
4	Voor de leges heeft in 2022 een herijking van de afdrachten aan het Rijk en de inkomsten van de afnemers plaatsgevonden. Deze heeft geleid tot een eenmalige nadelige correctie van per saldo € 14.000 (€ 69.000 hogere afdrachten aan het Rijk en een voordeel van € 55.000 op de leges). De resterende verschillen op TV02 betreffen kleine aanpassingen.
5	In verband met de gedeeltelijke leegstand van het Stadhuisplein wordt de verwachte huuropbrengst naar beneden bijgesteld met € 213.000.

3.2 Programma 2 Veiligheid

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
Integraal Veiligheidsplan (IVP)	De startnotitie Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2023 - 2026 is op 25 mei 2022 vastgesteld door de gemeenteraad. In 2022 wordt verder vormgegeven aan het IVP 2023 - 2026 en ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad.
Wijkgericht werken	Per wijk zijn er maandelijks overleggen met wijkpartners zoals o.a. Poort6, wijkagent, boa Veiligheid en Toezicht, jongerenwerk, buurtsportcoaches en wijkcoördinatoren. Onderwerpen zoals overlast jongeren, verkeersproblematiek, zwerfvuil, dierplagenoverlast worden besproken en er worden afspraken gemaakt voor een aanpak (bijvoorbeeld "bezem door de wijk"). In de Gildenwijk is er 3 keer per maand een gezamenlijk spreekuur (Poort6, politie en gemeente) waar inwoners met hun vragen terecht kunnen. Hier wordt veel gebruik van gemaakt. De wijkcoördinatoren zijn het afgelopen half jaar weer actief de wijken ingegaan. Er is voornamelijk veel deelgenomen aan gezamenlijke acties om inwoners over thema's te informeren. Zoals de voucheractie voor energiebesparende maatregelen, de Veiligheidsmarkt, Koningsdag en Burendag. In september organiseert Wijkbeheer samen met Poort6 het Kremlínevenement in Stalkaarsen. Dit jaar zal het tweede Tiny Forest in Gorinchem worden gerealiseerd. Het plan is om dit in Wijdschild te doen. De eerste gesprekken hiervoor zijn begonnen. Het Tiny Forest is zowel een plek voor natuureducatie als een ontmoetingsplek in de wijk. In het eerste half jaar zijn er 30 subsidieaanvragen gekomen voor buurt- en straatactiviteiten in alle wijken.

Veiligheid (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Prognose	Nummer Toelichting
TV11 Crisisbeheersing en Brandweer	3.371	-		3.371	3.371	
TV12 Openbare orde en Veiligheid	2.026	171	N	2.197	2.197	1,2
Lasten	5.397	171	N	5.568	5.568	
TV11 Crisisbeheersing en Brandweer	-	-		-	-	
TV12 Openbare orde en Veiligheid	503	78	V	581	581	2
Baten	503	78	V	581	581	
Totaal van saldo baten en lasten	-4.894	-93	N	-4.987	-4.987	
Stortingen in reserves	-	-		-	-	
Onttrekking aan reserves	5	-		5	5	
Saldo	-4.889	-93	N	-4.982	-4.982	

Nr.	Bijstelling en prognose exploitatiebudgetten
1	Bij de uitvoering van de stationstunnel wordt de aansluiting op het Lindelaantje zodanig aangepast dat dedaar staande lindes gespaard blijven. Ook wordt het deel van het laantje t.h.v. de entree van de tunnel aangepast. Dit leidt tot meerwerk tot een bedrag van € 137.000.
2	<p>Voor de aanpak van ondermijning krijgen we van het RIEC Rotterdam € 51.000. Voor het laten slagen van de aanpak is het belangrijk om in te zetten op (strategische) communicatie over het onderwerp en het hebben van een communicatieplan.</p> <p>Het kan bijvoorbeeld worden ingezet om meer bewustwording te creëren binnen de interne organisatie, maar ook om de awareness over ondermijning bij inwoners en ondernemers te vergroten.</p> <p>Zowel de baten als de lasten worden verhoogd met € 51.000.</p> <p>De resterende verschillen op TV12 betreffen kleine aanpassingen.</p>

Investerings (bedragen x € 1.000)	Budget	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Nummer Toelichting
Cur vaste camera 2018	26			26	
CUR hard- en software	44			44	
Lasten	70	0		70	
Totaal investeringen	70	0		70	

3.3 Programma 3 Verkeer en vervoer

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
Mobiliteitsvisie en - plan	<p>We werken de komende jaren op basis van de "Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan 2020-2023" aan het verbeteren van de bereikbaarheid, verkeersveiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid van Gorinchem. Hieronder is de voortgang per project beschreven:</p> <p><i>Haarsekades</i> De start van de uitvoering van de herinrichting is verschoven naar de eerste helft van 2023. De fase van Voorlopig Ontwerp naar Definitief Ontwerp heeft meer tijd geleverd dan was ingeschat. De verwachting is dat de werkzaamheden in 2024 worden afgerond.</p> <p><i>Brug over de Linge van de Arkelsedijk naar de Spijksedijk</i> We zijn gestart met een variantenstudie naar de inpassing van de brug aan de zijde van de Spijksedijk. De inpassing van de brug aan de zijde van de Spijksedijk is complex. Daarom wordt een nadere inpassingsstudie gedaan naar twee varianten. In het najaar van 2022 verwachten we de twee varianten te hebben uitgewerkt en een advies voor een voorkeursvariant te kunnen geven. Daarna wordt in 2023 het ontwerp verder uitgewerkt. Op dit moment gaan we uit van realisatie in 2024.</p> <p><i>Herinrichting Banneweg en ontsluiting Piazza</i> In mei 2022 is een voorlopig schetsontwerp (inclusief een variant) onderwerp geweest van een uitgebreid participatietraject. Op basis van de ingekomen reacties bekijken we of het schetsontwerp aanpassing behoeft. Daarna wordt het schetsontwerp met het benodigde investeringskrediet aan de gemeenteraad voorgelegd. Dit staat gepland voor november/december 2022.</p> <p><i>Station Gorinchem Noord</i> Wij verwachten dat er in 2023 een aanbesteding opgestart kan gaan worden. De gemeenteraad moet hier nog wel mee instemmen.</p> <p><i>Parkeergarage Kweeklust</i> Uit het haalbaarheidsonderzoek blijkt dat een uitbreiding aan de zuidzijde het meest kostenefficiënt per parkeerplek is en het beste past binnen de beoordelingscriteria. Ten gevolge van de te verwachten prijsstijgingen in de bouw, is het eerder berekende uitvoeringsbudget onvoldoende. Eind 2022 zal aan de gemeenteraad het benodigde uitvoeringskrediet worden gevraagd. Hierbij wordt ook een voorstel gedaan tot het dekken van de jaarlijkse extra exploitatiekosten</p> <p><i>Onderzoek naar noordelijke infrastructuur</i> Het onderzoek wordt dit jaar afgerond.</p>
Creëren parkeergelegenheid	Hier wordt invulling aangegeven met de uitbreiding van parkeergarage Kweeklust.
Inrichting E-laad infrastructuur	<p>Eind 2021 heeft Allego aangegeven te stoppen met de plaatsing van nieuwe openbare laadpalen. Alle aanvragen die voor 1 januari 2022 bij Allego zijn gedaan worden nog in behandeling genomen. Onze verwachting is dat Allego dit jaar 22 openbare laadpalen plaatst.</p> <p>Aangezien Allego geen nieuwe aanvragen meer in behandeling neemt zijn we aangesloten bij een bestaande concessie. Rotterdam voet het concessie management uit. EQUANS is de concessiehouder en verzorgt in onze gemeente de plaatsing van nieuwe openbare laadpalen. Wij zijn met EQUANS in april 2022 de overeenkomst aangegaan. Via hen is het nu weer mogelijk een laadpaal aan te vragen. Inwoners kunnen hiervoor terecht op gorinchem.nl.</p>
*Veerdienst en Lingehaven	Riveer ziet een herstel in passagiersaantallen op de veren na 2 jaar corona. Dit aantal bereikt echter nog niet het oude niveau. Corona heeft impact gehad op de digitale

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
	meetings, thuiswerken, en vrije tijd. Wat de titel 'Allermooiste Vestingstad' betekent voor het passagiersaantal is nog niet in beeld.
	We verwachten rond 15% lager uit te komen met passagiersaantallen (inkomsten uit ticketing). De brandstofprijzen stijgen schrikbarend. Dat is een belangrijke kostenpost voor de veerdienst. Wij verwachten een verdubbeling van de geraamde kosten voor brandstof.
	Tijdens de coronaperiode en in de eerste helft van 2022 zijn de passantenaantallen in de Lingeaven gelijk gebleven. De verbouwing van het sanitairgebouw Lingeaven loopt vertraging op door het spanningsveld van verduurzamen in een historische binnenstad. Er is nog geen goed gekeurd ontwerp. Verbouwen kan alleen buiten het toeristische seizoen. Er is een kans dat de verbouwing ook niet in de winter van 2022-2023 wordt gerealiseerd. De behaalde Groene Wimpel voor de Lingeaven kan ermee onder druk komen te staan.
	De Open Havendag in het voorjaar werd geannuleerd door corona. De inschrijvingen voor de Botenbeurs zijn minimaal.
	De cruisevaart herstelt zich na een diep corona-dal. Er is een expert, in de cruisebranche, aangetrokken om in te zetten op de cruisereizigers, de stad en regio. In juni 2022 was er een ontvangst van belangrijke cruise-partijen.

Verkeer en vervoer (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Prognose	Nummer Toelichting
TV21 Verkeer en vervoer	5.250	134	N	5.384	4.909	1,2,3,4,5
TV22 Parkeren	1.029	51	N	1.080	1.080	6
TV23 Recreatieve Havens	565	-12	V	553	553	
TV24 Economische Havens en waterwegen	30	-		30	30	
TV25 Openbaar vervoer	2.702	398	N	3.100	3.100	7
Lasten	9.576	571	N	10.147	9.672	
TV21 Verkeer en vervoer	328	114	V	442	442	1,2,3,4,5
TV22 Parkeren	689	-150	N	539	539	6
TV23 Recreatieve Havens	116	-		116	116	
TV24 Economische Havens en waterwegen	177	-		177	177	
TV25 Openbaar vervoer	2.341	369	V	2.710	2.710	7
Baten	3.651	333	V	3.984	3.984	
Totaal van saldo baten en lasten	-5.925	-238	N	-6.163	-5.688	
Stortingen in reserves	85	431	N	516	516	8
Onttrekking aan reserves	126	414	V	540	540	9
Saldo	-5.884	-255	N	-6.139	-5.664	

Nr.	Bijstelling en prognose exploitatiebudgetten
1	Zoals in de jaarrekening 2021 is vermeld zijn de niet bestede gelden, die door de raad beschikbaar waren gesteld voor de Uitvoeringsagenda van de Mobiliteitsvisie, in de reserve Infrastructuur gebleven. Voor de

Nr.	Bijstelling en prognose exploitatiebudgetten
	<p>uitvoering van de door de raad vastgestelde plannen (uitvoeringsagenda, jaarschijf 2022), is het noodzakelijk dat deze middelen van € 375.000 weer beschikbaar worden gesteld. Dekking vindt plaats vanuit de reserve Infrastructuur.</p>
2	<p>Voor de uitvoering van de projecten uit de mobiliteitsvisie zijn via de Perspectiefnota 2020-2023 de kapitaallasten voor een investeringsbudget van € 15 mln. in de begroting opgenomen. Omdat niet alle projecten volgens de beoogde planning worden uitgevoerd, valt incidenteel een bedrag van € 431.000 aan kapitaallasten vrij. Deze worden toegevoegd aan de reserve Infrastructuur.</p>
3	<p>Voor het aanleggen van een glasvezelnetwerk in Gorinchem door een externe partij wordt een totale bijdrage van € 796.000 voor de finale kwijting van leges, beheer- en degeneratiekosten ontvangen. Voor 2022 wordt deze geraamd op € 114.000. Hiertegenover staan personeelslasten voor extra toezicht e.a. en degeneratiekosten voor eenzelfde bedrag.</p>
4	<p>Door een administratieve verschuiving van de kosten voor de verwerking van veegvuil en -slib á € 88.000 van programma 8 Duurzaamheid, TV73 Afval naar programma Verkeer en Vervoer, TV21 Verkeer en Vervoer, geven we invulling aan de aanbevelingen uit het Sense-tarievenrapport en voldoet onze begroting weer aan de Iv3-voorschriften. De helft van deze lasten kan worden betrokken bij de tariefberekening Riolerings. Zie verder de toelichting op programma Duurzaamheid.</p> <p>Op basis van de voorschotnota van Waardlanden worden de ramingen voor gladheidbestrijding (€ 57.000) en onkruidbestrijding (€ 15.000) verhoogd, terwijl de raming voor straatvegen met € 7.000 naar beneden wordt bijgesteld. Deze DVO's (dienstverleningsovereenkomsten) worden op basis van nacalculatie bij de Jaarstukken 2022 definitief afgerekend.</p>
5	<p>Met name als gevolg van de problemen in de bouwwereld, waaronder het personeelstekort en de zeer lange levertijden van materialen (bv. gebakken klinkers 6 tot 8 maanden), kan het bestek Herinrichting Vissersdijk waarschijnlijk pas eind 2022 voorjaar van 2023 worden uitgevoerd. De genoemde levertijden en de verwachte (drukke) werkplanning van de aannemers hebben ook invloed op de geplande kleine asfaltonderhoudswerkzaamheden op diverse wegen in Gorinchem. Wij verwachten dan ook dat van het budget voor wegenonderhoud 2022 een bedrag van € 475.000 niet wordt uitgegeven (in prognose). Bij de Jaarstukken 2022 komen wij terug op de werkzaamheden, planning en budgetten voor deze in 2022 geplande werkzaamheden in relatie tot het uitvoeringsplan 2023.</p> <p>De meer specifieke verdeling van de ICT-budgetten zorgt voor een verschuiving van de ICT-lasten voor Observ, Lucht&Straat foto's en meldingen openbare ruimte van € 62.000 op taakveld 21 naar programma 9 VROSV, TV83 Bouwen. Door het temporiseren van diverse investeringen op het gebied van verkeer en vervoer, w.o. het aanpassen van de Groenmarkt, het fietsparkeren binnenstad, Bastion II en het vergroten parkeercapaciteit, ontstaat in 2022 een incidenteel voordeel van € 93.000 op de kapitaallasten.</p> <p>De correctie van een te hoog geraamde areaaluitbreiding van de openbare verharding zorgt voor een meevaller van € 48.000 in 2022 en € 34.000 in 2023.</p>
6	<p>Het budget voor het optimaliseren van het parkeren in de binnenstad (Parkeerprogramma binnenstad Gorinchem 2021-2025) van € 40.000 is in 2021 niet uitgegeven en het restant van € 38.000 is via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 in 2022 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de voorgenomen maatregelen.</p> <p>Vooraf door corona bleven de bezoekersaantallen aan de binnenstad en dus de parkeeropbrengsten in de parkeergarages in het eerste kwartaal achter bij de raming. Hierdoor dienen we de verwachte parkeeropbrengsten voor 2022 naar beneden bij te stellen met € 150.000.</p>
7	<p>Door een aangepast tijdspad inzake de investeringen voor de Veerdienst zijn de rentelasten in 2022 incidenteel € 22.000 lager dan geraamd. De hoge brandstofprijzen leiden voor Riveer tot een substantiële toename van de kosten, een nadeel van € 368.000. Op basis van de samenwerkingsovereenkomst met de oevergemeenten worden deze extra kosten deels doorberekend aan de deelnemende gemeenten. Dit leidt tot hogere bijdragen van per saldo € 238.000. De extra kosten voor Gorinchem bedragen € 130.000.</p> <p>Het aantal overzettingen door Riveer stijgt gelukkig weer na de forse en langdurige terugloop als gevolg van de coronabeperkingen in de afgelopen periode. Maar we zijn nog niet terug op het niveau van voor</p>

Nr.	Bijstelling en prognose exploitatiebudgetten
	corona. Dit leidt tot een verwachte lagere opbrengst van € 178.000. Deze wordt voor € 121.000 doorberekend aan de deelnemende gemeenten, waardoor een tekort voor Gorinchem resteert van € 57.000.
	De tijdelijke inzet van 1 van de schepen van Riveer gedurende het project Papendrechtse brug heeft geleid tot extra inkomsten van Rijkswaterstaat van € 184.000. De kosten voor o.a. brandstof en personeel bedragen € 57.000. Dit leidt per saldo tot een eenmalig voordeel van € 127.000.
8	De storting in de reserve Infrastructuur van € 431.000 houdt verband met de lagere kapitaallasten uit de mobiliteitsvisie als gevolg van de faseringen.
9	De onttrekking uit de reserve infrastructuur is het gevolg van het wederom ter beschikking stellen van onderzoeksbudgetten Mobiliteit van € 375.000 en het opnemen van het uitvoeringsbudget in het kader van het parkeerprogramma Binnenstad ad € 38.000.

Investerings (bedragen x € 1.000)	Budget	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Nummer Toelichting
Illuminatieplan binnenstad 2019	150	-56	V	94	1)
Illuminatieplan 2020	150	-121	V	29	1)
Openbare verlichting 2020	159	-142	V	17	1)
Openbare verlichting 2021	159	-123	V	36	1)
Openbare verlichting 2022	158			158	
Fietsparkeren binnenstad	200			200	
Vergroten parkeercapaciteit	80			80	
Voorzieningengebouw krieckenmarkt	215			215	
Havens geleidewerken	136			136	
Dynamische stadsafsluiting	85			85	
1e elektrische veerboot	4.077			4.077	
2e elektrische veerboot	3.785			3.785	
Aanpassingen walvoorzieningen veerboten	150			150	
Stroompunten elektrische veerboten	400			400	
Accupakketten elektrische veerboten	900			900	
Station Gorinchem-Noord	8.843			8.843	
Aanpassen Groenmarkt 2017	500	-52	V	448	1)
Aanlichten Grote Toren, kerk en Groenmarkt		468	N	468	1)
Fietsroutes Gorinchem-Oost	180	50	N	230	2)
Herinrichting Banneweg	2.348			2.348	
Infra aanpassingen ivm OV concessie	100			100	
Werkzaamheden infrastructuur Bastion II	425			425	
Mobiliteit 2020	500	-50	V	450	2)
Mobiliteit 2021	1.360			1.360	
mobilititeit 2022	5.490			5.490	
Herinrichting Haarsekades	2.350			2.350	
Vervangen auto 18 Renault kangoo	30			30	
Vervanging straatmeubilair 2021	92			92	
Vervanging straatmeubilair 2022	92			92	
Vervanging verkeersborden 2021	40			40	
Vervanging verkeersborden 2022	40			40	
Lasten	33.194	-26	V	33.168	

Investeringsen (bedragen x € 1.000)	Budget	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Nummer Toelichting
1e elektrische veerboot 2018	2.150			2.150	
2e elektrische veerboot 2018	2.150			2.150	
Stroompunten elektrische veerboten		197	V	197	3)
Station Gorinchem-Noord	264			264	
Fietsroutes Gorinchem-Oost	82			82	
Herinrichting Banneweg	553			553	
Baten	5.199	197	V	5.396	
Totaal investeringen	27.995	-223	V	27.772	

Nr. Bijstelling investeringen

- 1 Voor de illuminatie van de Grote kerk, de toren en de directe omgeving worden de investeringsbudgetten voor illuminatie 2019 en 2020, delen van de investeringsbudgetten voor openbare verlichting 2020 en 2021 en het restant van het investeringsbudget Herinrichting Groenmarkt samengevoegd tot 1 investeringsbudget Aanlichten Grote Toren, kerk en Groenmarkt van € 468.000.
- 2 De kosten voor de fietsroute Gorinchem-Oost blijken, o.a. als gevolg van de gestegen bouwmaterialenkosten, hoger dan geraamd. Het investeringsbudget is verhoogd met € 50.000 waarbij het investeringsbudget Mobiliteit 2020 is verlaagd met € 50.000 ter dekking.
- 3 Voor de walvoorzieningen voor het elektrisch varen hebben we een Provinciale subsidie van € 197.000 voor een laadarmvoorziening ontvangen. Deze wordt in mindering gebracht op het bruto investeringsbudget.

3.4 Programma 4 Economie

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
Verbetering vestigingsklimaat	Met diverse stedelijke ontwikkelingsprojecten zoals Groote Haar en de Vleugels van de Stad wordt ingezet op vernieuwing en verbetering van het vestigingsklimaat. In Oost II zijn er nog kavels uit te geven. De betekenis van het Didam-arrest wordt verwerkt in onze wijze van uitgifte. Dit houdt grofweg in dat we als overheidslichaam kopers moeten selecteren aan de hand van objectieve, toetsbare en redelijke criteria. De positionering van de diverse bedrijventerreinen ten opzichte van elkaar is een aandachtspunt, zodat de terreinen niet concurreren met elkaar en het aanbod aansluit op de vraag van de diverse typen bedrijven die we willen huisvesten.
Economische vitale binnenstad	<p>Vastgoedeigenaren en ondernemers vormen een collectief dat zich richt op het behouden van een aantrekkelijke en economisch vitale binnenstad. Om dit te bereiken, wordt toegewerkt naar een compacter winkelgebied in combinatie met een mix van horeca en publieksgerichte centrumfuncties (vrijetijd, cultuur, maatschappelijk etc.). De gemeente vervult hierbij primair de rollen van facilitator en regisseur van het ruimtelijk beleid. De stimuleringssubsidie winkelgebied is opengesteld sinds 1 februari 2022 en loopt t/m 31 december 2023. Het doel van deze subsidieregeling is een beweging in gang te zetten van relocatie van detailhandel van buiten naar binnen het vastgestelde kernwinkelgebied, alsmede de transformatie van de 'achtergelaten' winkelpanden buiten het kernwinkelgebied naar andere functies. Er is interesse en worden gesprekken gevoerd.</p> <p>Vorig jaar ontving Gorinchem de titel Allermooiste vestingstad van Nederland van de ANWB. Een waardering voor de unieke vesting en tegelijkertijd een zorgplicht voor de toekomst. Acties om de binnenstad te verfraaien en toekomstbestendig te maken zijn vastgelegd in het uitvoeringsplan 'Mooiste Vesting'. Een groot gedeelte van de zogenaamde deelprojecten in dit uitvoeringsplan is opgestart door zowel de actiehouders als projectleiders. De eerste resultaten worden in het najaar van 2022 verwacht. Een aantal deelprojecten worden volgend jaar opgestart. Tegelijkertijd werkt Hartje Gorkum de plannen voor het Warenhuis binnenstad verder uit.</p>
Samenwerking ondernemers, overheid en onderwijs	<p>In 2022 wordt de crisisdienstverlening door de Arbeidsmarktregio Gorinchem uitgevoerd door het Regionaal Mobiliteitsteam (RMT) AV Werkt Door. De crisisdienstverlening van het RMT biedt inwoners van de Arbeidsmarktregio hulp bij het vinden van werk. Aanvankelijk was de doelgroep mensen in de problemen door corona, inmiddels is de doelgroep verbreed met hulp voor Oekraïense vluchtelingen en het bestrijden van personeelstekorten bij bedrijven en organisaties. De crisisdienstverlening door RMT's wordt verlengd tot 2024.</p> <p>De Coöperatie i_lab U.A. is opgericht waarbij de leden (partners overheid, onderwijs en ondernemers) met behoud van eigen identiteit werken aan gemeenschappelijke doelen en samen activiteiten vaststellen en organiseren. De komende periode richt de coöperatie zich op de planvorming, ontwikkeling en uitvoering van de huisvesting, met daarnaast een focus op de ontwikkeling van de programmering. De tijdelijke locatie in het Da Vinci College fungeert hierbij als ontmoetingsplaats en laat voorbeelden zien van projecten en activiteiten die in de definitieve locatie verder vorm kunnen krijgen.</p>
De DOE-agenda en perspectief op werk	In 2019 heeft de Arbeidsmarktregio Gorinchem een regionaal actieplan, de DOE-agenda, opgesteld om meer mensen aan het werk te krijgen. De DOE-agenda is vastgesteld door het Werkbedrijf RAP waarin vakbonden, werkgeversorganisaties, Onderwijs, Avres en UWV met gemeenten overleggen. Nieuwe impulsen voor een betere werking van de arbeidsmarkt in de regio zijn het platform WIJIJ en het oprichten

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
	van de SitY-Academy. Beide initiatieven werken volgens plan aan verzelfstandiging aan het eind van dit jaar en leveren een bijdrage aan een werkende Arbeidsmarktregio. De werkloosheid is laag en de vraag naar vakbekwaam personeel is hoog. Daarnaast geeft de uitvoering van de DOE-agenda impulsen voor meer medewerkers in de zorg, bijvoorbeeld het project Zorg voor je Toekomst. Op basis van het plan is ook gewerkt aan het uitbreiden van de werkgeversdienstverlening door het Werkgevers Servicepunt (WSP) in de regio.
Economische visie	Het vestigingsklimaat is een van de elementen uit de economische visie. Ander onderdeel is de aandacht voor bestaande en nieuwe bedrijven. We gaan regelmatig op bedrijfsbezoek en stemmen onze activiteiten af met bijvoorbeeld de provinciale ontwikkelingsmaatschappij Innovation Quarter. Voor de profilering van het maritieme cluster en de maakindustrie uit Gorinchem die daaraan verbonden is, werken we samen in de Maritieme Delta. Deze samenwerking continueren we in 2022. Hiervoor is de Regionale Maritieme Agenda Zuid Holland 2030 uitgewerkt in een concept uitvoeringsprogramma 2022-2025. Lokaal versterken we de samenwerking met het bedrijfsleven, waarbij de gevolgen en doorwerking van corona onderdeel van gesprek is. Het verhogen van de organisatiegraad op de bedrijventerreinen heeft de aandacht van ondernemers. Bij Gorkum Next, die we bij de startfase ondersteunen vanuit de investeringsagenda economie, zien we een groeiend aantal coachende/ervaren ondernemers die starters en startups helpen in hun (groei)vraagstuk.
Digitale bereikbaarheid	De voorbereidingen voor de aanleg van een nieuw glasvezelnetwerk zijn gestart. Straks kunnen zowel bedrijven als inwoners van de hele gemeente beschikken over snel(ler) en stabiel internet. De aanleg van de infrastructuur is op kleine schaal begonnen en gebruikers worden benaderd. Financieel verloopt het project volgens plan en de benodigde vergunningen worden verleend volgens de wet- en regelgeving van de gemeente.
Toeristische ontwikkeling	Samen met het bestuur van Gorinchem Citymarketing hebben we belangrijke stappen gezet in de doorontwikkeling richting een toekomstbestendige organisatie. Op het gebied van riviercruisevaart is een start gemaakt met de marktwerking van de sector. Het eerste belangrijke resultaat is dat Viking vanaf 2023 een optionele excursie in Gorinchem aan haar passagiers gaat aanbieden.

Economie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Prognose	Nummer Toelichting
TV31 Economische ontwikkeling	1.156	33	N	1.189	1.189	
TV32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	8.026	-5.002	V	3.024	3.240	1,2
TV33 Bedrijfsloket en -regelingen	34	-5	V	29	29	
TV34 Economische promotie	741	-9	V	732	732	
Lasten	9.957	-4.983	V	4.974	5.190	
TV31 Economische ontwikkeling	-	36	V	36	36	
TV32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	7.850	-5.002	N	2.848	2.874	1,2
TV33 Bedrijfsloket en -regelingen	163	6	V	169	169	
Baten	8.013	-4.960	N	3.053	3.079	
Totaal van saldo baten en lasten	-1.944	23	V	-1.921	-2.111	
Stortingen in reserves	-	-		-	-	
Onttrekking aan reserves	280	6	V	286	286	
Saldo	-1.664	29	V	-1.635	-1.825	

Nr.	Bijstelling en prognose exploitatiebudgetten
1	<p>Jaarlijks worden in de begroting de verwachte baten en lasten van de grondexploitatie inzichtelijk gemaakt. De baten en lasten in de grondexploitatie zijn in beginsel gelijk aan elkaar en hebben geen effect op het rekeningresultaat. Alleen de jaarlijkse winstnemingen of aanpassingen van de verliesvoorzieningen geven een verschil. Door een vertraging in de fasering van de grondexploitaties Oost II en Groote Haar zijn zowel de lasten als baten verlaagd met € 5,0 mln. Bij Oost II wordt dit veroorzaakt door uitgestelde verkopen € 2,9 mln. Bij Groote Haar is een subsidie van € 0,4 mln. nog niet ontvangen. De investeringen in Oost II en Groote Haar zijn ook lager dan verwacht (€ 1,2 mln.)</p> <p>Door de vertraging wordt ook een deel van de winstneming op Oost II tot een bedrag van € 0,5 mln. nog niet geëffectueerd.</p>
2	<p>In de prognose is € 216.000 opgenomen die wordt verwacht als gevolg van het toenemen van de voorziening voor Groote Haar. De winst van Oost II zal naar verwachting met € 26.000 toenemen.</p>

Investerings (bedragen x € 1.000)	Budget	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Nummer Toelichting
Welkom in de mooiste vesting	124			124	
Het verhaal vd vesting	72			72	
Lasten	196	0		196	
Totaal investeringen	196	0		196	

3.5 Programma 5 Onderwijs

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
Taalpact / aanpak laaggeletterdheid	<p>De gemeente heeft samen met de gemeenten Molenlanden en Vijfheerenlanden en (maatschappelijke) partners een regionaal plan voor de aanpak van laaggeletterdheid. Samen met de regionale partners is tijdens een werkatelier het hogere doel bepaald. Zo willen we meer gaan inzetten op het bereik van de doelgroep.</p> <p>Bij de formele taalaanbieder IVIO zijn wachtlijsten ontstaan. De Bibliotheek AanZet organiseert een speciaal aanbod voor de deelnemers op de wachtlijst, zodat er een doorlopende leerlijn is en mensen niet hoeven te wachten.</p> <p>Voor jongeren worden er data verzameld onder een aantal VO scholen om specifieke informatie te krijgen over de stand van zaken met betrekking tot laaggeletterdheid onder jongeren.</p>
Gelijke Kansen	<p>Het Onderwijs Achterstanden Beleid is uitgebreid naar Gelijke Kansen Beleid. Het bereik onder de VVE geïndiceerde kinderen (2.5-4 jaar) is gestegen van 115 naar 160 kinderen. Een aantal maatschappelijke organisaties, zoals o.a. de Zieke Docenten en Jongerenwerk zijn actief in het onderwijs. Zij ondersteunen op sociaal emotioneel terrein, cultuur, sport en dragen actief bij aan het bevorderen van taalvaardigheid. Er zijn leergemeenschappen opgericht met professionals om de verbinding tussen straat-, thuis- en schoolomgeving te bevorderen.</p>
Integraal Huisvestingsplan (IHP)	<p>Het IHP is een plan waarin staat hoe de gemeente de komende 16 jaren blijft zorgen voor schoolgebouwen in Gorinchem. In samenwerking met de schoolbesturen bouwt de gemeente aan kwalitatieve en toekomstbestendige onderwijshuisvesting. In de raadsvergadering van 10 juni 2021 is ingestemd met een aantal kaders voor toekomstig op te stellen IHP's. De vastgestelde kaders zijn onder andere: het verduurzamen van de schoolgebouwen naar de ambitie Energie Neutrale Gebouwen (ENG) en/of frisse scholen B en de aansluiting op meer inclusief onderwijs. Een frisse school is een schoolgebouw met een laag energiegebruik en een gezond binnenmilieu (klasse B is voor Gorinchem het uitgangspunt). Er is ook ingestemd met een versneld uitvoeringsprogramma voor een unilocatie van basisscholen De Regenboog Retranchement en Beatrix/De Burcht. Verder wordt een IHP voorbereid vanuit de vastgestelde IHP-kaders. Tijdens de I&O van 17 februari 2022 is de raad tussentijds op de hoogte gebracht van de vorderingen om te komen tot een IHP. De quick scans van diverse schoolgebouwen zijn gereed. Voor een aantal schoolgebouwen vindt aanvullend een duurzaamheidsscan plaats. De uitkomsten hiervan worden tijdens de behandeling van het IHP in het eerste kwartaal 2023 gedeeld met de raad.</p>
IHP Voortgezet Onderwijs / 1e fase Regionale beroepen- en innovatiecampus	<p>Begin 2022 is een aanvullende gemeentelijke bijdrage van € 1,5 mln. beschikbaar gesteld voor de vervangende nieuwbouw van het Gilde Vakcollege Techniek. Dit is onderdeel van de 1e fase Regionale Beroepen en InnovatieCampus (RBIC). Op basis van de huidige inzichten wordt de nieuwbouw eind december 2024 / begin 2025 gerealiseerd.</p> <p>De aanvraag voor zowel de bestemmingsplanwijziging als omgevingsvergunning zijn door CVO/AV gecoördineerd en aangevraagd. De gemeente heeft intern de procedures zo afgestemd dat de vertragingen in beide processen tot een minimum zijn teruggebracht. Dit betekent dat de planning die begin dit jaar is opgesteld nog steeds nagekomen kan worden. Concreet betekent dit einde dit jaar een bestemmingsplanwijziging en omgevingsvergunning. Wel met het voorbehoud dat, als partijen bezwaar indienen, deze termijn niet gehaald gaat worden.</p>

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
I_lab	<p>Met de omwonenden vinden er met regelmaat gesprekken plaats. Hiernaast hebben er ook informatieavonden plaatsgevonden om de inwoners over de pannen te informeren. Zowel de gemeente als CVO/AV hebben een dergelijke avond verzorgd. De aanbesteding van de nieuwbouw van dit schoolgebouw vindt in de tweede helft van 2022 plaats.</p> <p>Het i_Lab wil bijdragen aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Meer geschoold personeel voor de regio én een veerkrachtigere arbeidsmarkt. - Meer talenten uit de regio die bij regionale bedrijven werken. - Vernieuwd onderwijs stimuleren, dat aansluit op (de innovaties in) het bedrijfsleven. - Meer jongeren die kiezen voor beroepen in de regio Gorinchem. - Een krachtig en innovatief Mkb en meer startende ondernemers in de regio. <p>Het i_Lab heeft in de circa 7 maanden sinds haar bestaan diverse activiteiten ontwikkeld op drie actielijnen. Deze activiteiten vinden, vooruitlopend op de beoogde locatie van het i-lab aan de Hoefslag, voorlopig plaats vanuit de tijdelijk beschikbare ruimte in het Da Vinci College. De actielijnen zijn: Innovatief onderwijs, Levenlang ontwikkelen en Samen innoveren en kennis delen.</p>

Onderwijs (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Prognose	Nummer Toelichting
TV41 Openbaar basisonderwijs	202	62	N	264	264	1
TV42 Onderwijshuisvesting	4.596	-1.189	V	3.407	3.207	2,3,4,5,6
TV43 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	6.658	1.169	N	7.827	7.827	7,8,9
Lasten	11.456	41	N	11.497	11.297	
TV42 Onderwijshuisvesting	333	24	V	357	357	
TV43 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	3.274	1.312	V	4.586	4.586	10,11,12,13
Baten	3.607	1.336	V	4.943	4.943	
Totaal van saldo baten en lasten	-7.849	1.295	V	-6.554	-6.354	
Stortingen in reserves	1.834	-		1.834	1.834	14
Onttrekking aan reserves	1.550	-1.226	N	324	324	15
Saldo	-8.133	69	V	-8.064	-7.864	

Nr.	Bijstelling en prognose exploitatiebudgetten
1	Door een toename van het aantal gymnastiekuren in de gemeentelijke gymzalen, de juiste verwerking van de huurlasten en -baten voor de gymzaal Elzenhof en de aanpassing van de te ontvangen huurbaten van het bijzonder- en het openbaar onderwijs wijzigt de begroting budgettair neutraal met € 84.000. Door de verlaging van het aantal gebruikersuren voor de sporthallen van de Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties (SGS) en een gewijzigde huurberekening door SGS kunnen we de oorspronkelijke raming voor de huur van de sporthallen van € 108.000 met € 22.000 te verlagen, wat leidt tot een structureel voordeel van € 22.000.
2	Vanaf 1 januari 2022 exploiteren wij zelf ruimten in het WLZ-gebouw aan de Vroedschapstraat. Hiervoor maken wij structureel kosten, maar ontvangen wij ook huurbaten. Voor het schoonmaken en de

Nr.	Bijstelling en prognose exploitatiebudgetten
	energiekosten ramen we € 14.000 bij en voor de huur ontvangen we extra baten á € 14.000. De eenmalige kosten voor de verhuizing van Het Kleurenlint naar en de opening van de brede school Dalemplein bedragen € 11.000. Deze dekken we door een onttrekking aan de algemene reserve (waarin hiervoor nog een bedrag van € 98.000 was 'geoomerkt').
3	<p>De temporisering van de verschillende onderwijshuisvestingsinvesteringen hebben eenmalig positieve gevolgen voor de kapitaallasten, een incidenteel lagere last van € 31.000. Voor de dekking van de afwaardering van de noodlokalen (restantboekwaarde) aan de Laag Dalemse weg is een voorziening gevormd. Na de sloop van het gebouw valt in 2022 de voorziening van € 66.000 vrij en hebben we geen afschrijvingslasten meer.</p> <p>Het budget ad € 200.000 voor onderzoek naar inclusief onderwijs en duurzaamheid op de locatie Retranchement, het opstellen van een uitvoeringsprogramma en de kosten voor diverse verhuisbewegingen voorafgaand aan de ingebruikname van de locatie, wordt niet meer in 2022 besteed. Deze incidentele lagere last wordt betrokken bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2022, zodat deze middelen beschikbaar blijven voor de nieuwbouw voor de Beatrix/de Burcht en de P.C. Regenboogschool. Voor een realistisch financieel beeld van deze tussentijdse rapportage nemen we deze lagere last op als prognose.</p>
4	Voor de huisvesting van Yulius Lingewaal is per direct een noodoplossing noodzakelijk. In het kader van onze wettelijke huisvestingstaak, hebben we voor de periode augustus 2022 tot medio 2024 noodlokalen geplaatst op de locatie Merwedekanaal 8. De lasten zijn voor 2022: € 25.000, 2023 € 32.000 en voor 2024: € 26.000. Door de vertraging in de herhuisvesting Beatrix/De Burcht en de Regenboogschool zullen we in 2022 de geraamde investeringshuur SKG voor het beoogde gebruik van de nieuwe school aan de Retranchement (€ 14.000) en de huurbaten voor de locatie Hiemstralaan 24/24a (€ 41.000) niet ontvangen.
5	De verbouwing van het pand Hoefslag 6 en de exploitatie van het I_lab verloopt door omstandigheden anders dan gepland. Dit betekent dat we de exploitatiebudgetten I_lab 2022 hebben aangepast aan de bijgestelde planning. Voor 2022 betekent dit een verlaging van het budget met € 1.237.000. In het exploitatiebudget I_lab 2022 zat ook een budget van € 500.000 voor de verplaatsing van Hippos, wat gedekt wordt binnen het totaal beschikbare I_lab budget van € 6.650.000. In het kader van de transparantie (en op verzoek van gemeente Dordrecht, als penvoerder voor de Regiodeal) zijn dit budget voor Hippos en de dekking uit de dekkingsreserve I_lab administratief verplaatst naar programma 6 Sport, cultuur en recreatie. Dit betreft een verschuiving tussen programma's en heeft geen financiële gevolgen. Zie voor de verdere toelichting hierop programma 6.
6	Voor de dekking van de kosten voor o.a. het bouwrijp maken en de wijziging van bestemmingsplannen als gevolg van de voorgenomen verhuizing van Hippos naar de locatie Haarweg is € 37.000 benodigd. De dekking hiervoor kan eenmalig gevonden worden binnen het exploitatiebudget onderwijshuisvesting bijzonder voortgezet onderwijs. Zie verder programma 6.
7	Voor de crisisdienstverlening aan inwoners uit de regio die als gevolg van de coronacrisis hun baan verloren of dreigden te verliezen, heeft Gorinchem via Avres een voorschot van € 289.000 van het Rijk ontvangen. Dit bedrag betalen wij als centrumgemeente van de arbeidsmarktregio door aan de gemeente Vijfheerenlanden, waar het programmamanagement van de arbeidsmarktregio is belegd. Voor ons leidt dit eenmalig tot een budgettaire neutrale begrotingswijziging van € 289.000.
8	Voor arbeidstoeleiding PrO-vso hebben wij in 2022 een bedrag van € 112.000 ontvangen van het ministerie SZW. Dit bedrag betalen wij door aan de praktijkscholen het Vita College en de Noordhoek. Dit betekent een incidentele budgettaire neutrale begrotingswijziging van € 112.000.
9	Als gevolg van corona en de beperkende maatregelen moesten cursusaanbieders (deels) sluiten en konden minder opleidingen volwasseneneducatie aanbieden. Daardoor hebben we niet de volledige WEB-middelen kunnen besteden. De gemeenten mochten over de jaren 2020 en 2021 een groter deel van de WEB-middelen doorschuiven. Met deze middelen uit voorgaande jaren ad € 50.000 zullen wij extra

Nr.	Bijstelling en prognose exploitatiebudgetten
	investeren in volwasseneneducatie. Via de reguliere P&C momenten c.q. via een raadsinformatiebrief zullen wij u hierover informeren.
10	De gestegen lasten voor de huur van de gemeentelijke gymzalen en de navenante stijging van de huurbaten en de juiste verwerking van de huurlasten en -baten voor de gymzaal Elzenhof leiden tot een budgettair neutrale bijstelling van € 84.000. Zie verder de toelichting op taakveld 41.
11	Als gevolg van de beëindiging van het gebruik van de locatie Laag Dalemseweg en de sloop van het pand vervallen structureel de huurbaten voor medegebruik van € 39.000. Daartegenover staat het vervallen van de gemeentelijke huurlast van € 11.000. Het volledig in gebruik geven van de onderwijslocaties aan de Top Naeffstraat 28 en de H. de Ruijterstraat 30 leidt tot een structurele toename van de huurbaten van respectievelijk € 12.000 en € 19.000.
12	Na actualisatie van de budgetten voor verzekeringen en belastingen voor de onderwijsgebouwen in Gorinchem, kunnen deze structureel met € 8.000 en € 15.000 verlaagd worden.
13	Voor het op orde krijgen van het binnenklimaat in schoolgebouwen in het primair en voortgezet onderwijs in verband met de uitbraak van corona heeft de gemeente voor een aantal scholen een specifieke uitkering (toegezegd) gekregen. De aanvullende netto-uitkering voor het Lyceum Oude Hoven bedraagt € 148.000 en de totale subsidie van € 234.000 wordt 1 op 1 doorbetaald aan het schoolbestuur. De ontvangen en doorbetaalde specifieke uitkeringen binnenklimaat voor 2021 zijn abusievelijk onjuist verantwoord en deze omissie wordt in 2022 gecorrigeerd. Dit leidt tot een incidentele administratieve budgettair neutrale wijziging van € 619.000
14	Voor de kosten voor de verhuizing van Het Kleurenlint en de opening van de brede school Dalemplein wordt een bedrag van € 11.000 onttrokken aan de algemene reserve.
15	Door de vertraging in het I_lab-project en het administratief verschuiven van de verhuizing Hippos naar programma 6 wordt de onttrekking aan de dekkingsreserve I_lab voor 2022 met € 1.237.000 verlaagd. Binnen het totaal van de begroting (programma's) en gefaseerd over de jaren heeft dit geen financiële consequenties (alles wordt gedekt via de dekkingsreserve I_lab) en is slechts sprake van een actualisatie van de jaarbedragen. Zie ook de toelichting op programma 6 inzake Hippos.

Investerings (bedragen x € 1.000)	Budget	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Nummer Toelichting
Yulius aanpassen Merwedekanaal 8a ihp 2014	150			150	
Yulius renovatie Dr. Hiemstralaan 24-24a	1.000	-750	V	250 1)	
Uitbreiding Fortis lyceum en sporthal OKK	1.490			1.490	
IHP 2020 binnenklimaat	500			500	
Renovatie gymzaal J van Egmond	300			300	
Grondkst nieuwbouw school hoog dalem	669			669	
Nieuwbouw bs Hoog Dalem LOGOS	2.287			2.287	
Nieuwbouw bs Hoog Dalem OVO	2.287			2.287	
Nieuwbouw bs Hoog Dalem gymzaal	3.433			3.433	
Nieuwbouw bs Hoog Dalem inrichting gymzaal	60			60	
Nieuwbouw bs Hoog Dalem grondkosten parkeren	105			105	
Nieuwbouw bs Hoog Dalem parkeren	83			83	
Brede school Hoog Dalem buitensport	160			160	
Brede school Hoog Dalem SKG	1.225			1.225	
Ihp 2017 uitbreiding Retranchement	1.275	750	N	2.025 1)	
Vervangende nieuwbouw Gilde CVO-AV	16.500			16.500	
Verbouwing Hoefslag 6 tbv I_lab	2.576			2.576	
Inrichting Hoefslag 6 tbv I_lab	125			125	
Openbare ruimte tbv I_lab	450			450	
Herhuisvesting locatie De Burcht	1.146			1.146	
Lasten	35.821	-		35.821	
Yulius renovatie Dr. Hiemstralaan 24-24a		114	V	114 2)	
Verbouwing Hoefslag 6 tbv I_lab	1.900			1.900	
Baten	1.900	114	V	2.014	
Totaal investeringen	33.921	-114	V	33.807	

Nr. Bijstelling investeringen

- 1 Bij Raadsvoorstel: Z/20/690598/D-743854, Visievorming IHP en knelpunten onderwijshuisvesting, van 3 mei 2021, heeft de gemeenteraad besloten om van het investeringsbudget Renovatie Dr. Hiemstralaan 24/24a een budget van € 750.000 toe te voegen aan het investeringsbudget Nieuwbouw Retranchement. Dit in het kader van het versneld uitvoeringsprogramma voor de vervangende nieuwbouw voor De Regenboog/sbo Beatrix de Burcht (nieuwbouw unilocatie + pilot voor meer inclusief onderwijs).

3.6 Programma 6 Sport, cultuur en recreatie

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
Sportaccommodaties	De stijgende energieprijzen en een aflopend energiecontract zorgen ervoor dat het zwembad het Caribabad en de 3 grote sporthallen in Gorinchem vanaf 2023 een financiële impuls nodig hebben om open te blijven. Met name het zwembad is een grootverbruiker op het gebied van energie. Met de Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties (SGS) is nauwgezet contact en worden meerdere scenario's, inclusief de financiële consequenties, voor de sportaccommodaties uitgewerkt.
Capaciteit en tarieven binnensport	Sporthal Fortes/OKK is in maart officieel in gebruik genomen. De sporthal is voor zowel het onderwijs als gymnastiekvereniging OKK. In combinatie met de sportzaal Dalemplein is er extra ruimte gerealiseerd voor de binnensport in Gorinchem. De handbalvereniging Achilles en gymnastiekvereniging OKK hebben nu een "eigen" plek waar de verenigingen zich kunnen ontwikkelen en hun maatschappelijke rol beter kunnen uitvoeren. Een voorbeeld hiervan is de buurthuisfunctie die GHV Achilles uitvoert tijdens de trainingen bij Dalemplein en de koppeling van OKK met het Fortes-festival.
Subsidiebeleid	De maatschappelijke sportverenigingen hebben het themagericht werken voor jeugdsportsubsidie afgerond voor het sportseizoen 2021-2022. Vanwege de impact van corona en de herstart van de verenigingen is de focus gelegd op binding van leden en het aantrekken van vrijwilligers.
De Nieuwe Doelen	De gemeenteraad heeft op 9 december 2021 ingestemd met het organiseren van een aanbesteding en de uitgangspunten voor de werving van een exploitant voor De Nieuwe Doelen. Ook heeft de raad aangegeven open te staan voor eventuele bestemmingsplanwijzigingen ten behoeve van een, mogelijke uitbreiding van het gebouw en/of van de horecavoorziening. Dit blijft bij een intentie, want voor een bestemmingsplanwijziging is een aparte procedure vereist. De raad heeft daarnaast een motie aangenomen waarin zij het college verzoekt om alternatieve locaties voor een groot podium ook een kans te geven mee te doen aan de aanbesteding. Voor de verkiezingen heeft het college besloten om de uitvoering van de motie over te laten aan het nieuwe college.
Gorcumse geschiedenis en erfgoed	Tot april heeft het Gorcums Museum in het teken gestaan van kleur, met een hedendaagse tentoonstelling en een presentatie van gekleurde objecten uit de historische collectie. Van mei t/m begin oktober besteedt het Gorcums Museum aandacht aan de herdenking van de jaren 1572 en 1672, in een combinatie van mijlpalen uit de lokale geschiedenis en interpretaties van hedendaagse kunstenaars. Zoals gebruikelijk kennen de tentoonstellingen een activiteiten- en educatieprogramma. Met betrekking tot de herinrichting van de historische afdeling is begin 2022 een uitvraag afgerond waarbij aan Kaleido Collective de opdracht is gegund om de conceptontwikkeling te begeleiden en een ontwerp op te stellen en te realiseren. In het najaar wordt het ontwerptraject afgerond, waarna de voorbereidingen voor de realisatie in gang worden gezet.
Gorinchem Inspireert	In maart is, in samenwerking met BIZ Hartje Gorcum, een inspiratieavond over Het Warenhuis Gorinchem georganiseerd. Vanaf mei zijn het stadsthema 'Boeiend' en de daaruit voortkomende culturele activiteiten via diverse kanalen onder de aandacht gebracht. Ook hebben we in het Gorcums Museum een pop-up doeruimte ingericht. Hier zijn onder andere fotografiewerkshops aan scholen en een dansproject (Switch2move voor leerlingen van de praktijkschool en mensen met dementie) georganiseerd. Het Gorinchemse onlineplatform sport & cultuur is gelanceerd en er is

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
Bevordering deelname sport	<p>een zomerprogrammaboekje vol activiteiten tijdens de zomervakantie uitgegeven. De Iktoon maand voor en met amateurkunst in juni, met onder andere voorstellingen bij de Rozenobel, een culturele Langendijkroute en een Cultuurcafé als afsluiter waren een succes.</p> <p>In januari 2022 is het nieuwe sportbeleid 'De Kracht van Sport 2022-2025' ingegaan. Dit beleid borduurt voort op de afgelopen jaren en het Sportakkoord 'De Kracht van Sport-extra' dat in 2020 is vastgesteld en loopt tot eind 2022.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pijler Bewegend leren: We zijn verder gegaan met de uitrol van het ASM-model in Gorinchem. Zo hebben 18 professionals uit sport, zorg en onderwijs een ASM-opleiding gevolgd. Het vakwerkplan is doorontwikkeld met alle partners en de MQ-scan wordt dit jaar uitgevoerd op 8 scholen voor primair onderwijs. De kinderen die "minder" scoren op deze scan worden vrijblijvend en kosteloos uitgenodigd om bij het sportpunt plus aan te sluiten. - Pijler Meedoen door beweging: Dit jaar wordt met name ingezet op een gezonde leefstijl, middels de campagne 'Gorinchem Gezond'. Hiermee willen we, samen met diverse partners uit verschillende domeinen uit de stad, een gezonde leefstijl voor alle inwoners mogelijk maken. Daarnaast hebben we SeniorenFit verder uitgerold, dit keer in de Binnenstad - Pijler Sterke spelbepalers: In het sportakkoord zijn 'gezond vrijwilligersbestand' en 'vitale medewerkers' belangrijke speerpunten. Hiermee zetten we in op het versterken van onze spelbepalers. Bijvoorbeeld door een grote vrijwilligerscampagne, het aanbieden van opleidingsbudget en het bieden van een platform tijdens (sport)evenementen. Daarnaast ondersteunen we verenigingen met persoonlijke en gezamenlijke verenigingsadviesgesprekken. - Pijler Gorcum Sportvesting: Na 2 jaar beperkingen door corona hebben we in 2022 een aantal evenementen weer opgepakt. Denk aan de Ramadan Cup, Cruyff court kampioenschappen, schoolsporttoernooien, positief coachen workshops, bijeenkomsten met spelbepalers voor het sportakkoord, para triatlon en het Sportgala.
Speelruimteplan	<p>De wijk Wijdschild is grotendeels afgerond en opgeleverd voor wat betreft herinrichting spelen. Vanaf maart zijn er meerdere participatie bijeenkomsten geweest voor het oostelijke gedeelte van de Haarwijk, de volgende wijk die aan de beurt is. De definitieve ontwerpen zijn in de zomer van 2022 afgerond en nadien aanbesteed. Realisatie zal plaatsvinden eind 2022, begin 2023. Als gemeente Gorinchem hebben we ons ingeschreven voor het project Gezonde Buurt. Vanwege de vele inschrijvingen en als gevolg van een lotingsystematiek zijn we als gemeente niet ingedeeld voor het project.</p>
Emancipatie en diversiteit	<p>Begin maart zijn de resultaten van het onderzoek naar discriminatie bekend gemaakt. De aankomende maanden gaat de gemeente met maatschappelijke partners en antidiscriminatievoorziening RADAR aan de slag met meldingsbereidheid. Begin 2022 zijn er verschillende dialogen georganiseerd met als thema tolerantie.</p>

Sport, cultuur en recreatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Prognose	Nummer Toelichting
TV51 Sportbeleid en activering	1.212	627	N	1.839	1.839	1,2,3
TV52 Sportaccommodaties	3.654	11	N	3.665	3.665	
TV53 Cultuurpres. productie en participatie	2.299	-12	V	2.287	2.087	4
TV54 Musea	1.423	7	N	1.430	1.430	
TV55 Cultuur erfgoed	1.126	60	N	1.186	1.186	6
TV56 Media	773	-		773	773	
TV57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.486	31	N	3.517	3.517	7,8,9
Lasten	13.973	724	N	14.697	14.497	
TV51 Sportbeleid en activering	135	182	V	317	317	1,2,3
TV52 Sportaccommodaties	1.491	60	V	1.551	1.551	5
TV53 Cultuurpres. productie en participatie	108	9	V	117	117	
TV54 Musea	125	6	V	131	131	
TV55 Cultuur erfgoed	142	62	V	204	204	6
TV56 Media	107	-		107	107	
TV57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	212	-63	N	149	149	7,8,9
Baten	2.320	256	V	2.576	2.576	
Totaal van saldo baten en lasten	-11.653	-469	N	-12.122	-11.922	
Stortingen in reserves	499	-		499	499	
Ottrekking aan reserves	104	496	V	600	600	10
Saldo	-12.048	27	V	-12.021	-11.821	

Nr.	Bijstelling en prognose exploitatiebudgetten
1	Eind 2021 hebben we rijksmiddelen voor het Sportakkoord 2021 (€ 40.000) en de aanvulling hierop voor activiteiten op het gebied van gezonde leefstijlinterventies (€ 45.000) ontvangen. Hiervan is in 2021 een bedrag van € 5.000 besteed. De middelen voor uitvoering van het Sportakkoord en Leefstijlinterventies zijn m.n. door corona in 2021 niet volledig uitgegeven en het restant van deze middelen is in 2022 weer beschikbaar gesteld. Daarnaast hebben we voor het Sportakkoord 2022 wederom een subsidie van € 20.000 ontvangen. Voor de uitvoering van het Sportakkoord wijzigen we de begroting met € 60.000 en voor de activiteiten op het gebied van gezonde leefstijlinterventies met € 40.000. Beide wijzigingen zijn budgettair neutraal.
2	De definitieve vaststelling van de btw-restitutie op basis van de regeling Stimulering Sport bedraagt € 181.000 en valt hiermee € 81.000 hoger uit dan geraamd.
3	Voor de voorbereidingskosten voor de verhuizing van paardensportvereniging Hippos naar de locatie Haarweg is € 37.000 benodigd. We hebben hier eenmalige dekking voor gevonden binnen de exploitatiebudgetten voor huisvesting bijzonder voortgezet onderwijs (zie ook de toelichting op programma 5, taakveld 42). Voor de verhuizing ontvangt Hippos een bijdrage van maximaal € 500.000. Deze bijdrage wordt gedekt uit de dekkingsreserve I_lab. Om redenen van transparantie wordt de bijdrage aan Hippos

Nr.	Bijstelling en prognose exploitatiebudgetten
	plus de dekking uit de dekkingsreserve I-lab administratief verplaatst van Programma Onderwijs naar Programma Sport, cultuur en recreatie.
4	Het Rijk heeft ons via een aantal corona steunpakketten in 2020 en 2021 budget beschikbaar gesteld voor het borgen van de lokale culturele infrastructuur. In 2020 heeft de gemeenteraad hier € 206.000 van bestemd voor de uitvoering van een reactivatieplan cultuur, waarbij met cultuur als middel de stad niet alleen cultureel, maar ook sociaal en economisch zou worden geactiveerd. Gezien de positieve ontwikkelingen op cultureel vlak, verwachten we deze € 200.000 niet meer sec voor cultuur nodig te hebben. Op dit moment onderzoeken we de mogelijkheden om (in brede samenhang met cultuur) extra op reactivering en innovatie op sociaal en economisch vlak in te zetten, waarbij deze middelen dan kunnen worden benut. In afwachting van concrete plannen hiervoor, prognosticeren we een overschot op cultuur van € 200.000.
5	Na actualisatie van de huurbaten voor de sporthallen SGS en het Caribabad wijzigt de begroting structureel positief met respectievelijk met € 24.000 en € 23.000.
6	Voor de uitvoering van ons project Cultuurhistorisch onderzoek en waardestelling vesting Gorinchem met aandacht voor de Oude Hollandse Waterlinie hebben wij een projectsubsidie ontvangen van € 12.500. Voor de restauratie van de duiker aan de Melkheul hebben wij een Provinciale subsidie van € 50.000 ontvangen. Tegenover deze subsidies staan ook lasten, waardoor de begroting eenmalig budgettair neutraal wordt gewijzigd.
7	Voorheen organiseerden wij het Winterfestijn zelf. Tegenover de kosten ad € 100.000 stonden overeenkomstige baten uit subsidies en bijdragen van derden. Nu het Winterfestijn door een externe partij wordt georganiseerd, dienen wij dit structureel en budgettair neutraal te wijzigen in onze begroting.
8	Onder andere als gevolg van het doorschuiven van investeringen in het kader van het speelruimteplan en van diverse investeringen in de openbare ruimte (bv. park 10e Penninglaan, Emmapark, meekoppelkans Ravelijn) is er een eenmalig voordeel op de kapitaallasten van € 61.000 op programma 6, taakveld 57.
9	Voor de aanleg van Beweegroutes in de stad hebben we een Provinciale subsidie ontvangen van € 37.000. Tegenover deze subsidie staan ook lasten, waardoor de begroting eenmalig budgettair neutraal wordt bijgesteld.
	Wij voeren voor de CV Hoog Dalem onderhoudswerkzaamheden uit die wij vervolgens bij de CV kunnen declareren. Door een teveel aan interne uren inzake het onderhoud van het openbaar groen bij de CV Hoog Dalem, welke niet voor declaratie in aanmerking komen, is voor de jaren 2021 en 2022 per saldo een incidenteel tekort van € 160.000 ontstaan.
10	Voor de dekking van de bijdrage van € 500.000 aan de paardensportvereniging Hippos wordt een onttrekking van € 500.000 gedaan aan de dekkingsreserve I_lab. (dit betreft de administratieve verplaatsing van programma 4 naar programma 6. Op programma 4 is sprake van een verlaging van de onttrekking aan de dekkingsreserve I_lab).

Investerings (bedragen x € 1.000)	Budget	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Nummer Toelichting
Vestingsplan 2020 bastion VIII	250			250	
Ravelijn Oostgracht	50			50	
Meekoppelkans Ravelijn	311			311	
Meekoppelkans Woelsewaard parkeren	68			68	
Meekoppelkans Woelsewaard struinpad	36			36	
Speelruimteplan 2020	103			103	
Speelruimteplan 2021	63			63	
Speelruimteplan 2022	293			293	
Speelveld Hoog Dalem	400	-90	V	310 1)	
Herinrichting park 10e Penninglaan	420			420	
Aanleg Sportveld GJS		90	N	90 1)	
Hardware audiovisuele middel museum-RAG	70			70	
Inventaris en verlichting museum	45			45	
Vestingsplan, vervangen meubilair	55			55	
Kademuren J Bloempad en Krabsteeg	260			260	
Bruggen en visssteigers	288			288	
Cultuurhuis 2019	7.000			7.000	
Vorbereiding kades Stationsweg	50			50	
Actiewagen	30			30	
Vervangen VW transporter	44			44	
Vervangen Renault trafic	35			35	
Ransomes maaier	75			75	
Boemer tractor	50			50	
Maaiaarm heggensnoeier	28			28	
Waterbus buitendienst	58			58	
Nieuw Holland tractor sportvelden	67			67	
	10.149	-		10.149	
				0	
Vestingsplan 2020 bastion VIII	100			100	
Meekoppelkans Ravelijn				0	
Meekoppelkans Woelsewaard parkeren				0	
Meekoppelkans Woelsewaard struinpad				0,00	
Baten	100	0		100	
Totaal investeringen	10.049	0		10.049	

Nr.	Bijstelling investeringen
1	Als gevolg van de al maar stijgende bouwmaterialenprijzen, verwachten we dat de aanbesteding voor de aanleg van een kunstgrasveld bij voetbalvereniging GJS € 90.000 hoger uit gaat vallen dan vooraf geraamd. Dit verschil kunnen we dekken uit het investeringsbudget voor de aanleg van het speelveld Hoog Dalem dat niet volledig benut is.

3.7 Programma 7 Sociaal domein

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
Voorkomen overbelasting mantelzorgers	<p>In maart hebben we de workshop BordjeVol Mantelzorg georganiseerd. Deze methode helpt mantelzorgers keuzes te maken zodat ze zorg volhouden en tijdig om hulp vragen. (uit het eigen netwerk of respijtzorg). We houden contact met mantelzorgers door persoonlijke intakes. Op het gebied van respijtzorg zijn er mogelijkheden vanuit Wmo maatwerk in de vorm van dagbesteding, kortdurend verblijf vanuit de Wmo en huishoudelijke ondersteuning en respijtzorg Thuis (als algemene en maatwerkvoorziening). In mei organiseerden we een informatie en ontmoetingsbijeenkomst in de vorm van een High Tea. Ook organiseerden we informatiebijeenkomsten over Verlies en Rouw en het (levens)testament. In samenwerking met het Steunpunt Molenlanden organiseerden we in de Week van de jonge mantelzorger diverse activiteiten. Scholen en andere partnerorganisaties ontvingen flyers met de tips over het signaleren en ondersteunen van jonge mantelzorgers.</p> <p>De gemeenteraad heeft bij de behandeling van de Jaarstukken 2021 op 23 juni 2022 een motie aangenomen ter ondersteuning van mantelzorgers. In Gorinchem leven op dit moment zo'n 580 mensen met gevolgen van dementie. Daarvan wonen 440 mensen zelfstandig (Woonzorgwijzer, jaar 2020). De mantelzorgers van mensen met dementie verlenen intensieve zorg en voelen zich veelal zwaar belast. Onder regie van de gemeente is er een initiatiefgroep van inwoners aan de slag gegaan met de realisatie van een Odensehuis. Het Odensehuis is een open ontmoetingscentrum voor en door mensen met beginnende dementie en hun mantelzorgers. Het biedt ondersteuning aan mensen met beginnende dementie en hun naasten. Uit onderzoek naar de maatschappelijke opbrengsten voor bezoekers en mantelzorgers blijkt dat een Odensehuis bijdraagt aan vermindering van de belasting en eenzaamheid en bijdraagt aan het mentaal welbevinden van mantelzorgers. De € 49.000 uit de motie zal worden benut voor het opstellen van een ondernemingsplan en een bijdrage in de exploitatiekosten in de opstartfase.</p>
Integraal Sociaal Beleid	<p>Tijdens de I&O van 17 februari 2022 is de raad bijgepraat op wat er is gebeurd en wat er het komende halfjaar te gebeuren staat. In september 2022 zal er weer een I&O plaatsvinden voor dit onderwerp. Verder werken we in 2022 aan een verdere integrale aanpak om de inwoners beter te ondersteunen, minder te belasten en om beleid en ondersteuning effectiever in te zetten. Ook gaan we effectmetingen uitvoeren.</p>
Aandacht voor eenzaamheid	<p>Na twee jaar corona zijn er in de aanpak tegen eenzaamheid weer meer mogelijkheden voor ontmoeting. Naast de ondersteuning van het reguliere aanbod en het uitvoeren van signalerende huisbezoeken ligt de focus in de eenzaamheidsaanpak op het bereiken van de 'eenzame inwoner' die nog niet van het aanbod af weet of de drempel voor activiteiten te hoog vindt. Door onze inwoners inzicht te geven in hun mogelijkheden tot signaleren of het doen van een 'klein gebaar' willen we de drempels verlagen en beter de eenzame mensen in beeld krijgen. Deze insteek komt terug in de Week tegen Eenzaamheid die eind september onder de noemer 'Kom Erbij' plaatsvindt. Daarnaast is er een specifieke aanpak voor jongeren. Hierbij ligt de focus op het doorbreken van het taboe rondom eenzaamheid.</p>
Anders sturen op zorg-inkoop	<p>Jeugd: Per 1 januari 2022 is het nieuwe inkoopkader jeugd ingegaan met daaraan gekoppeld een normenkader. Hierover worden met het Sociaal Team Gorinchem afspraken gemaakt waarop we als gemeente toezien.</p>

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
	<p>Wmo: Per 1 januari 2022 zijn nieuwe overeenkomsten gesloten met aanbieders Huishoudelijke Ondersteuning. De bestaande overeenkomsten lopen nog een jaar door. In de loop van 2022 ontvangen alle cliënten een nieuwe indicatie waarbij de ondersteuning in tijd wordt uitgedrukt. De nieuwe inkoopafspraken zijn hierop ingericht. Daarmee werken we in lijn met de laatste rechterlijke uitspraken.</p> <p>Voor de maatwerkvoorzieningen Begeleiding is een nieuwe inkoopprocedure in voorbereiding. We doen dit samen met de gemeente Molenlanden. De inkoopprocedure ronden we uiterlijk 1 januari 2023 af en is in lijn met de laatste rechterlijke uitspraken. Verlenging van bestaande overeenkomsten is niet meer mogelijk. Voor trapliften loopt eveneens een aanbesteding. Ook hier werken we samen met de gemeente Molenlanden. Verwachting is dat deze procedure medio september is afgerond.</p>
Inrichting dementievriendelijke gemeenschap	<p>De eerste groep van 12 mantelzorgers heeft de training Dementie en Nu afgerond. In het najaar start een tweede groep. In september zal de dementievriendelijke route nabij Het Gastenhuis in Hoog Dalem worden geopend. Winkeliers en wijkbewoners worden uitgenodigd dementievriendelijk te worden door het volgen van een online training. Daarnaast ontvangen zij een flyer over de signalen van dementie en wat te doen als zij deze signalen bij zichzelf of hun dierbaren herkennen. In mei is een informatiebijeenkomst gehouden voor belangstellenden die de handen ineen willen slaan om een Odensehuis op te gaan richten. In juni is daaruit een kleine initiatiefgroep voortgekomen, die aan de slag gaat met een ondernemingsplan voor een Odensehuis in Gorinchem. Het Odensehuis is een inloophuis voor mensen met lichte dementie en hun naasten. Zie verder bij "voorkomen overbelasting mantelzorgers."</p>
Eigen bijdrage Wmo	<p>Het kabinet werkt aan een aanpassing van de eigen bijdrage voor de huishoudelijke ondersteuning in de Wmo. Dit wordt de komende periode uitgewerkt. Daarvoor is een wetwijziging nodig en dit vergt een aanzienlijke implementatietijd. De beoogde datum van inwerkingtreding is 1 januari 2025.</p> <p>Dit zal leiden tot een stijging van de inkomsten uit eigen bijdragen onder gelijktijdige vermindering van de rijksbijdrage. Verwachting is dat dit budgettair neutraal is.</p>
Sociaal Team	<p>De afgelopen maanden is er aandacht geweest voor de toegankelijkheid en bereikbaarheid van het Sociaal Team. Zo is de aanmelding bij het Sociaal Team voor huisartsen vereenvoudigd en is de website van het sociaal team vernieuwd. Er is ook gewerkt aan de integraliteit (0-100). Er werken nu Wmo-consulenten op de locatie van het Sociaal Team (Spijksedijk).</p> <p>Ook is er, met onder andere onze partners uit het Sociaal Team, een start gemaakt met de werkgroep centrale toegang 'welzijn en sociaal domein'.</p> <p>In april zijn de eerste professionals in het sociaal team gestart om de jeugdhulp dichterbij en meer lokaal te organiseren (Jeugdhulp naar Voren - JNV). In juni 2022 was het team compleet om de maatregel JNV vorm te geven. Er zijn afspraken met het Sociaal Team gemaakt over taken, prestaties en monitoring van de inzet van JNV. Op een later moment volgt hierover een terugkoppeling.</p>
Cliëntervaringsonderzoek (CEO) Wmo en Jeugd	<p>Jeugd: In het tweede kwartaal van 2022 is er gestart om, naast cijfermatige gegevens, ook het persoonlijke verhaal van ouders en jeugdigen op te halen (Narratief cliëntervaringsonderzoek Jeugd). De uitkomsten van het cliëntervaringsonderzoek 2021 worden na de zomer gedeeld.</p> <p>Wmo: Ook de uitkomsten van het cliëntervaringsonderzoek Wmo 2021 zullen in het 3e kwartaal worden gedeeld. Samen met de gemeente Molenlanden verkennen we dit jaar de mogelijkheden om het cliëntervaringsonderzoek op een andere wijze uit te voeren. Gedacht wordt aan een combinatie van kwantitatief en kwalitatief onderzoek.</p>

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
Preventieprogramma's en activiteiten	<p>In 2022 vindt het onderzoek nog plaats op 2 vaste momenten aan de hand van een korte vragenlijst (zgn. continu-onderzoek).</p> <p>Sinds januari wordt het jongerenwerk uitgevoerd door The Mall. Ze besteden met name aandacht aan de jongeren met een risico op een achterstand. Door een aantal interventies zijn incidenten onder jongeren voorkomen. Er is voorlichting gegeven over social media en meidenwerk is opgepakt. Door het brede netwerk in de stad heeft het jongerenwerk een preventieve werking.</p> <p>Afgelopen halfjaar is er verder uitvoering gegeven aan de activiteiten zoals genoemd in het lokaal preventieakkoord 'Samen voor een gezonder Gorinchem'. De centrale thema's zijn: de vermindering van roken en alcoholgebruik en de aanpak van overgewicht onder de inwoners. De focus ligt op preventie en er wordt aangehaakt op lopende initiatieven en acties.</p> <p>Youz preventiewerk heeft ook in 2022 consultatie en voorlichting uitgevoerd rondom middelengebruik en verslavingen. De samenwerking met het nieuwe jongerenwerk is geïntensiveerd. Er worden weer rondes gelopen door de jongerenwerker en preventiewerker en Youz sluit aan bij inlopen van The Mall. Ook is Youz dit jaar gestart met het bieden van ondersteuning aan een KOPP-groep voor kinderen van ouders met mentale- en/of verslavingsproblematiek.</p>
Rookvrije buitenruimte	<p>Met de verschillende scholen, sporthal en moskee die in de buurt van sportcomplex de Hoefslag liggen, is hard gewerkt aan een rookvrije buitenruimte. Afgelopen mei is deze grotendeel rookvrije zone feestelijk geopend. De GGD heeft dit initiatief uitgelicht als afsluiting van de regionale campagne ZHZ-rookvrij. Komende periode wordt lopende ondersteuning vanuit Youz rondom verslavingen voortgezet en krijgen sportverenigingen de mogelijkheid voor extra ondersteuning rondom rookvrij sporten.</p>
Leven lang bewegen	<p>Van de volwassenen in Gorinchem heeft 52% overgewicht en daarnaast worden steeds meer mensen zich bewust van het belang van een gezonde leefstijl. Daarom zijn we vanuit het ISB, volksgezondheid en sport het project Gorinchem Gezond gestart. Dit project maakt zich sterk voor een gezond leven voor alle inwoners van Gorinchem. Gorcumse maatschappelijke partners, ondernemers, professionals en de gemeente vormen het netwerk. Gorinchem Gezond zet in op een gezonde stad met vitale inwoners.</p> <p>In de Gildenwijk, Stalkaarsen, Haarwijk en de Lingewijk is SeniorenFit al uitgevoerd. In het voorjaar is dit verder uitgerold in de Binnenstad. Na de huis-aan-huis enquête kregen alle 65+ers de kans om hun fitheid te meten tijdens de fittest. De deelnemers konden aansluiten bij een van de Beweeg-je-fit groepen, daarnaast kon er aangesloten worden bij creatieve activiteiten en koffie ochtenden.</p>
Centraal Punt, Haarsekade 120	<p>Stichting Boukie heeft een meerjarig plan (2022-2025) ingediend inclusief financiële onderbouwing voor de doorontwikkeling van de ontmoetingsplek Centraal Punt en de talentontwikkelingsplek aan de Grote Haarsekade 120 en de stadsbrede programmering voor talentontwikkeling op het gebied van cultuur, sport en overige zinvolle vrijetijdsbesteding. De Stichting wil de ontmoetingsfunctie in Centraal Punt en de programmering gericht op talentontwikkeling van jongeren de komende jaren verder doorontwikkelen. Wekelijks wordt het Centraal Punt door een flinke groep jongeren bezocht (10 tot 23 jaar). De buitenruimte van Centraal Punt is beweegvriendelijk gemaakt en richting de toekomst zal deze ruimte zich uitbreiden.</p>
Inburgering	<p>Met ingang van 1 januari 2022 is de nieuwe Wet Inburgering ingegaan. Sinds deze datum ligt de regie op de uitvoering van de inburgering bij de gemeente. Het proces tot vaststellen van de inburgeringsplicht verliep landelijk niet goed. Inmiddels is dit probleem verholpen. De nieuwe Wet Inburgering is op sommige onderdelen (nog) in ontwikkeling.</p>

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
Transformatie Beschermd Wonen en Opvang	<p>Voor een van de leerroutes, de onderwijsroute, loopt op dit moment nog een aanbesteding. Het budget wat in beginsel beschikbaar was gesteld bleek niet toereikend te zijn. Eind 2021 hebben de gemeenten extra budget ontvangen voor de instroom in de onderwijsroute in 2022.</p> <p>Het kabinet heeft opnieuw besloten tot uitstel van de invoering van het herverdeelmodel en het woonplaatsbeginsel voor Wmo Beschermd Wonen. Er is meer onderzoek nodig op dit dossier. Het regionale en lokale transformatie proces op Beschermd Wonen (Proeftuin Maatwonen) wordt in samenwerking met zorgaanbieders en lokale partners gecontinueerd.</p> <p>De Opvangcapaciteit voor dak- en thuislozen staat nog onverkort onder druk. De krapte op de woning markt en de druk op maatschappelijk vastgoed voor meerdere doelgroepen, is erg hoog en vormt voor de uitbreiding van regionale Opvangcapaciteit -afgesproken in de Regionale Agenda Huisvesting Kwetsbare Groepen- een extra uitdaging. In samenwerking met zorgaanbieder, Poort6 en gemeente zijn wij er in Gorinchem in geslaagd om de afgesproken regionale Opvang voor dakloze gezinnen op te leveren (7 plaatsen en 1 crisisplaats). Het kabinet heeft structurele middelen voor Wmo Opvang toegezegd voor centrumgemeenten. De gezamenlijke verkenning met buurgemeente Molenlanden naar een locatie voor een regionaal project Skaeve Hûse is nog in onderzoek.</p>
Gezondheidsmonitor	<p>Vanwege corona is er in het najaar van 2021 een extra editie van Gezondheidsmonitor Jeugd ingelast. De resultaten zijn in mei 2022 beschikbaar gekomen. Door de gegevens van deze extra meting te vergelijken met een voorgaande meting van de Gezondheidsmonitor Jeugd 2019 hebben we een goed beeld gekregen van de impact van corona op de fysieke en mentale gezondheid van jongeren. De bijbehorende factsheet wordt besproken met betreffende scholen. Dat geldt ook voor de gehouden kindmonitor 2021 die in juni 2022 beschikbaar kwam.</p>
SamenGorinchem	<p>Ook in 2022 neemt het aantal bezoekers en betrokken inwoners en organisaties op SamenGorinchem toe. Om meer wijkgerelateerde berichten op het platform te krijgen zullen meer inwoners geënthousiasmeerd moeten worden voor het aanmaken van een profiel en plaatsen van berichten. Het platform wordt wel goed bezocht. Afgelopen jaar kwamen er ruim 27.000 unieke bezoekers op het platform. Komend halfjaar staat in het teken van het werven van buurtverbinders en (meer) actief betrekken van organisaties en inwoners.</p>
Opvang Oekraïense vluchtelingen	<p>Vanuit de Rijksoverheid hebben de veiligheidsregio's de opdracht gekregen om opvangplekken te realiseren in Nederland voor Oekraïense vluchtelingen. De Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (VRZHZ) heeft de gemeenten gevraagd om opvangplekken te realiseren. In Gorinchem is er direct crisisnoodopvang aangeboden in sporthal de Hoefslag. Deze locatie is inmiddels weer gesloten. Naast de crisisnoodopvang zijn er opvanglocaties gerealiseerd in (sloop)woningen van Poort 6 (ca 80 personen), in een kantoorpand van Deli Home (ca. 100 personen) en particuliere opvang.</p> <p>Oekraïense vluchtelingen kunnen leefgeld ontvangen. Avres zorgt voor de betaling van het leefgeld. AVwerkt door zorgt voor de begeleiding rondom werk.</p>
Energietoeslag	<p>Om huishoudens met lage inkomens tegemoet te komen in de hoge energiekosten, is de Rijksregeling Energietoeslag Lage Inkomens opgezet. Vooruitlopend op deze regeling heeft Avres eind maart een energietoeslag van € 800 uitgekeerd aan alle inwoners die via Avres een uitkering ontvangen en/of gebruik maken van één of meerdere minimavoorzieningen. Inwoners die niet bekend zijn bij Avres, maar wel een</p>

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten					
	inkomen hebben tot 120% van de bijstandsnorm, kunnen nog het gehele jaar 2022 een verzoek doen voor een tegemoetkoming.					

Sociaal domein (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Prognose	Nummer Toelichting
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	4.358	3.339	N	7.697	7.697	1,2,3,4,5,6
TV62 Wijkteams	4.950	-118	V	4.832	4.832	7,8
TV63 Inkomensregelingen	19.348	267	N	19.615	19.615	9,1
TV64 Begeleide participatie	8.310	-		8.310	8.310	
TV65 Arbeidsparticipatie	2.442	-211	V	2.231	2.231	11,12
TV66 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.469	-		1.469	1.469	
TV671 Maatwerkdienstverlening 18+	7.332	-618	V	6.714	6.714	13,14,15
TV672 Maatwerkdienstverlening 18-	10.299	250	N	10.549	10.549	16,7
TV681 Geëscaleerde zorg 18+	1.351	552	N	1.903	1.903	17
TV682 Geëscaleerde zorg 18-	679	19	N	698	698	
TV71 Volksgezondheid	1.767	17	N	1.784	1.784	
Lasten	62.305	3.497	N	65.802	65.802	
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	889	3.292	V	4.181	4.181	1,2
TV62 Wijkteams	90	29	V	119	119	
TV63 Inkomensregelingen	14.614	51	V	14.665	14.665	10
TV671 Maatwerkdienstverlening 18+	225	-		225	225	
TV672 Maatwerkdienstverlening 18-	-	34	V	34	34	
TV681 Geëscaleerde zorg 18+	931	552	V	1.483	1.483	17
TV71 Volksgezondheid	-	36	V	36	36	
Baten	16.749	3.994	V	20.743	20.743	
Totaal van saldo baten en lasten	-45.556	498	V	-45.058	-45.058	
Stortingen in reserves	527	515	N	1.042	1.042	18
Onttrekking aan reserves	1.217	-		1.217	1.217	
Saldo	-44.866	-18	N	-44.884	-44.884	

Nr. Bijstellingen en prognose exploitatiebudgetten

- 1 Het realiseren van opvangplekken en opvangen van vluchtelingen uit Oekraïne heeft kost geld. Voor o.a. de huisvesting, beveiliging, exploitatie, leefgeld en gebruiksklaar maken van geschikte panden worden de lasten

Nr. Bijstellingen en prognose exploitatiebudgetten

- op ruim € 3,1 mln. geschat. Deze kosten worden door het Rijk vergoed op basis van de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne.
- 2 Op 1 januari 2022 is de nieuwe Wet inburgering in werking getreden. Gemeenten ontvangen via een Specifieke Uitkering van SZW middelen voor de bekostiging van inburgeringsvoorzieningen. De uitkering is nu voorlopig vastgesteld op € 235.000 en zal na afloop van 2022 definitief worden vastgesteld als bekend is hoeveel asielstatushouders, gezins-en overige migranten er in Gorinchem werkelijk gevestigd zijn. Dit leidt incidenteel tot zowel extra lasten als baten van € 235.000.
 - 3 Er wordt € 49.000 beschikbaar gesteld voor de ondersteuning van mantelzorgers. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de motie "Ondersteuning van mantelzorgers blijft overheid" die door de raad tijdens de behandeling van de Jaarstukken 2021 is aangenomen.
 - 4 De geraamde inkomsten van € 50.000 voor het dorps huis De Elzenhof zijn gebaseerd op het destijds vigerende club- en buurthuisbeleid, waarbij werd gerekend met extra baten uit verhuur en horeca. Dit beleid is inmiddels herzien en de geraamde baten worden niet meer gerealiseerd. De structurele gevolgen zijn verwerkt in de PPN 2023.
 - 5 Er wordt minder gebruik gemaakt van het Molenhopper-vervoer, hierdoor wordt er minder gedeclareerd door de vervoerder. Dit zijn nog de gevolgen van corona. Daarom ramen we voor 2022 eenmalig € 50.000 af.
 - 6 Als gevolg van een herschikking/herijking van de Wmo-budgetten nemen de lasten op taakveld 61 structureel met € 62.000 en de baten met € 29.000 af. Deze budgetten worden aan TV62 toegevoegd. De resterende verschillen op TV 61 betreffen kleine aanpassingen.
 - 7 De professionals voor de maatregel Jeugdhulp naar Voren zijn lopende het jaar gestart met hun werkzaamheden, hierdoor wordt er minder uitgegeven aan het project in 2022. Het budget kan eenmalig met € 190.000 verlaagd worden. Omdat we op basis van de eerste bestuursrapportage DG&J verwachten dat de Serviceorganisatie Jeugd (SOJ) een fors tekort zal hebben op de jeugdzorg, stellen we voor om € 190.000 toe te voegen aan het budget regionale zorgmarkt voor jeugdhulp (TV672). De raad wordt hier nog nader over geïnformeerd middels een separaat raadsvoorstel.
 - 8 Er heeft een budgettaire neutrale herverdeling van de Wmo budgetten (€ 80.000) plaatsgevonden over de taakvelden 61 samenkracht en burgerparticipatie, 62 Wijkteams en 671 maatwerkdienstverlening 18+. Dit heeft gevolgen voor de hoogte van de lasten per taakveld, maar heeft voor de begroting per saldo geen effect.
 - 9 Omdat er meer gebruik gemaakt wordt van de minimaregelingen, verhogen we het budget voor het minimale beleid en bijzondere bijstand met € 220.000. Zo steeg het aantal aanvragen en met name de uitgaven voor bewindvoering. Ook stegen de kosten voor kinderopvang op basis van sociaal medische indicaties. De structurele gevolgen zijn verwerkt in de PPN 2023. Het Minimabeleid is een zogeheten 'open einde-regeling'.
 - 10 Het BUIG-budget voor verstrekking van uitkeringen is voor 2022 bijgesteld met € 42.000. Derhalve worden de baten en lasten structureel verhoogd met € 42.000. Deze extra middelen van het Rijk worden rechtstreeks aan Avres doorbetaald.
De resterende verschillen op TV63 betreffen kleine aanpassingen.
 - 11 Voor 2022 is een budget van € 34.000 geraamd voor een inwonerbijdrage aan de regio AV voor de functie arbeidsmarkt in het kader van de Regionaal Maatschappelijke Agenda, waaraan we als gemeente elk jaar een financiële bijdrage geven. In 2022 werden er vanuit het Rijk voldoende financiële middelen beschikbaar gesteld aan de arbeidsmarktregio, waardoor een financiële bijdrage vanuit de gemeenten niet nodig is. Het bedrag van € 34.000 kan voor 2022 eenmalig worden afgeraamd.
 - 12 In de decembercirculaire 2021 is aan Gorinchem een bedrag van € 177.000 toegekend voor het opvangen van exploitatietekorten van de Sociale Werkbedrijven gedurende corona. Vooruitlopend op de werkelijke ontvangst, hebben we deze middelen in 2021 vanuit de reserve Sociaal Domein doorbetaald aan Avres. Nu voegen we dit bedrag weer toe aan de reserve Sociaal Domein.

Nr. Bijstellingen en prognose exploitatiebudgetten

- 13 Als gevolg van de nieuwe inkoopafspraken, waardoor alleen wordt betaald voor daadwerkelijke geleverde ondersteuning (terug naar prijs maal hoeveelheid), zijn de uitgaven voor Huishoudelijke Ondersteuning € 150.000 lager dan de raming.
 - 14 Door een herijking van de tarieven per 1 juli 2021 zijn de lasten voor Begeleiding € 300.000 lager dan geraamd.
 - 15 Op basis van herijking van de Wmo budgetten worden deze budgetten éénmalig verlaagd met € 150.000. De resterende verschillen op TV671 betreffen kleine aanpassingen, die worden verrekend met de reserve Sociaal domein.
 - 16 Het budget bij de Service Organisatie Jeugd, bestemd om de transformatie verder vorm te geven, wordt niet meer uitgegeven en vloeit terug naar de deelnemende gemeenten, voor Gorinchem een bedrag van €34.000. Dit bedrag voegen we toe aan het budget voor de regionale zorgmarkt. De resterende verschillen op TV672 betreffen kleine aanpassingen.
 - 17 De afrekening 2021 voor Beschermd Wonen en Opvang van de centrumgemeente Dordrecht valt, na de definitieve vaststelling van de rijksbijdrage 2021, voor Gorinchem € 552.000 hoger uit dan verwacht. Dit bedrag willen we inzetten voor toekomstige innovatieprojecten. Een eventueel restant wordt betrokken bij de saldobepaling van de mutatie in de reserve Sociaal domein voor de Jaarstukken 2022.
 - 18 De voor- en nadelen op het programma Sociaal domein worden (per jaar) verrekend met de reserve Sociaal domein. Per saldo wordt € 515.000 toegevoegd aan de reserve Sociaal Domein.
-

3.8 Programma 8 Duurzaamheid

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
Regionale energiestrategie (RES)	Na vaststelling van RES 1.0 wordt aan de hand van het Uitvoeringsprogramma gewerkt aan de daadwerkelijke uitvoering van de onderwerpen uit de RES; Energiebesparing, warmte, wind, zon en innovatie.
Opzet lokaal kenniscentrum Duurzaamheid en Klimaat	Kenniscentrum Duurzaamheid wordt gekoppeld aan het I-lab met als doel om een breder deel van de Gorcumse bewoners te laten participeren in de verduurzaming van Gorinchem.
Subsidies rijk en provincie	<p>Via provincie Zuid-Holland is de Europese subsidie Elena ontvangen, die we onder meer inzetten op extra capaciteit en energieadvies voor bewoners van Gildenswijk. Zo bereiden we ze voor op de komst van een warmtenet.</p> <p>HVC heeft samen met de gemeente en Poort6 een aanvraag ingediend voor de subsidie REACT EU Kansen voor West 2, waarbij een bedrag van maximaal 1,5 miljoen euro is toegewezen. Met deze subsidie wordt het aan te leggen warmtenet uitgevoerd met een zwaardere dimensionering van zowel het hoofdnet als het warmtestation. Deze zijn hierdoor geschikt voor toekomstige uitbreiding van het warmtenet.</p> <p>Poort6 heeft de Subsidie Aardgasvrije Huurwoningen (SAH) van € 4,1 miljoen euro toegewezen gekregen. Deze subsidie wordt gebruikt voor de huurwoningen die Poort6 tot 2025 wil aansluiten op het warmtenet.</p> <p>Momenteel loopt er een subsidieaanvraag voor het Nationaal Groeifonds NieuweWarmteNu. Met de Groeifondsbijdrage kan het warmtenet versneld worden uitgerold en worden doorgroeimogelijkheden gecreëerd voor de Haarwijk en Stalkaarsen.</p> <p>De RREW-regeling is verlengd tot en met 31 december 2022. Voor die periode zijn nog enkele acties voorzien met cadeaubonnen, een wijkactie in de Gildenswijk voor huiseigenaren, een inkoopactie voor zonnepanelen voor VvE's en een huurdersbijeenkomst over energie besparen.</p> <p>In januari zijn rijksmiddelen ontvangen om energiearmoede aan te pakken. Op basis van deze middelen hebben we een actie opgezet waarbij financieel kwetsbare huishoudens aanspraak kunnen maken op een gratis energieadvies van een energiecoach van Het Nieuwe Wonen en gratis energiebesparende producten die vervolgens geïnstalleerd worden door de klussers van de Klussendienst Gorinchem. De actie is pas sinds eind mei 2022 'live'. Aangezien we werken op basis van bestellingen en een niet te grote voorraad willen hebben, hebben we tot nu toe pas 1 bestelling geplaatst bij de samenwerkende bouwmarkt. Verwachting is dat er tot mei 2023 meerdere bestellingen plaatsvinden waarmee een groot deel van het budget voor aanpak energiearmoede wordt besteed.</p>
Aanwijzen energiecoaches	Er zijn met de RREW-gelden 22 nieuwe energiecoaches opgeleid.
Toegankelijkheid van openbare ruimte en gebouwen	We pakken kansen op die zich voordoen als het gaat om de toegankelijkheid van onze gebouwen en openbare ruimte. Op twee plekken onderzoeken we de mogelijkheid tot het creëren van een toegankelijk en openbaar toilet. We realiseren op- en afritten waar dat

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
Biodiversiteit	<p>nodig is voor rolstoelgebruikers en we denken een plan uit om gidslijnen van station tot winkelgebied aan te leggen.</p> <p>Klimaatadaptatie</p> <p>Via de regionale en lokale adaptatie strategie wordt gewerkt aan het klimaatbestendig maken van de stad. Met de regionale adaptatie strategie (RAS) werken we aan een uitvoeringsprogramma, welke nodig is om als regio een aanvraag te doen op de impuls gelden van het Rijk. Daarnaast wordt in 2022 een lokale adaptatie strategie (LAS) opgesteld. De LAS geeft een gedetailleerd handelingskader hoe we Gorinchem voorbereiden en aanpassen op de onomkeerbare effecten van klimaatverandering. Hierin staan de thema's hittestress en wateroverlast centraal, maar kijken we ook naar droogte, overstromingsrisico, bodemdaling en biodiversiteitsverlies. De natuur is een effectieve klimaatbuffer. Het behoud en versterken van de biodiversiteit is daarom een belangrijk uitgangspunt van de LAS. Het onderzoek ecologische verbindingzones en het ideeënboek natuur inclusief ontwerp zijn hiervoor belangrijke startpunten.</p> <p>Meekoppelkansen riool</p> <p>Gorinchem heeft de overstap gemaakt van straatgerichte rioolvervanging naar een wijkgerichte aanpak. Bij een wijkgerichte aanpak is het mogelijk meer koppelkansen van zowel interne als externe stakeholders te verzilveren binnen de gestelde budgetten. Dit vraagt voorafgaand aan een project een grotere en langdurige inspanning omdat de uitvoering complexer wordt. De belangrijkste meekoppelkansen zijn naast wegbeheer ook mobiliteit, klimaat adaptatie en de energietransitie. Binnen Gorinchem komen grote delen van de Gildewijk en Wijdschild vanuit de rioolvervangingopgaven voor deze aanpak in aanmerking. Deze wijken gebruiken we als pilot.</p> <p>Ook starten we met het onderzoek naar mogelijkheden om de afvoer van hemelwater uit de benedenstad te verbeteren. De huidige verbinding is singulier uitgevoerd en heeft de eindelevensduur bereikt. Dit vormt een risico in het watersysteem, zeker als ook de mogelijke klimaatveranderingen meegenomen worden.</p> <p>Biodiversiteit</p> <p>Ecologische groenbeheer en behoud van flora en fauna in de openbare ruimte is vastgelegd in het beleid openbare ruimte Buitengewoon groen.</p> <p>Met inwoners, vrijwilligers en organisaties zoals Prachtlint, Stichting Gorinchem Natuurlijk Groen, het Natuurcentrum en de Natuur- en Vogelwacht Alblasserwaard werken we continu aan het behoud en versterking van biodiversiteit. Dit is terug te zien in deelname aan het stimuleren van groene daken via subsidie, campagne asbest/ groene daken, bijenmonitor, het stegenplan, tuincoachsessies, bomenplantactie in het voorjaar en komend najaar, de aanleg van twee tiny forests (een is inmiddels gereed) en participatie in het groenste fietsnetwerk van Nederland. Er wordt ingezet op het vergroten van biodiversiteit bewustzijn via de gemeentelijke kanalen, sociale media, persberichten en Gorinchem Duurzaam weken.</p> <p>Bij herinrichtingsprojecten zoals de Haarsekade en Arkelsedijk wordt een integrale aanpak met natuurinclusief, klimaatadaptief en energieneutrale ontwerpen beoogd. In het kader van het warmtenet, wordt in de Gildewijk een soortenmanagement plan uitgevoerd. Daarnaast wordt het thema biodiversiteit als uitgangspunt opgenomen in de te ontwikkelen Lokale Adaptatie Strategie (LAS).</p>

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
Afval- en Grondstoffenbeleid	<p>Na vaststelling van het nieuwe afvalbeleid op 24 juni 2021 door de gemeenteraad is, samen met de GR Waardlanden en de overige deelnemende gemeenten, voortvarend gestart met de implementatie daarvan.</p> <p>De eerste stap is de harmonisatie van de voormalige gemeente Vianen. Inmiddels is ook gestart met het ombouwen van de containers en het plaatsen van GFT-behuizingen voor de hoogbouw.</p> <p>Uiteindelijk met als doel het verminderen van het afvaltoerisme en het aantal bijplaatsingen van afval naast de containers.</p> <p>Veel werkzaamheden verlopen goed. Maar in toenemende mate hebben opdrachtgevers van Waardlanden leverings- en personele problemen. Ook de organisatie zelf ondervindt problemen met de huidige schaarste. Het onderdeel invoering diftar per 1 januari 2023 uit de strategienota komt hiermee ernstig onder druk. In het najaar zal over de daadwerkelijke temporisering een beslissing worden genomen.</p>

Duurzaamheid (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Prognose	Nummer Toelichting
TV72 Riolering	3.221	-88	V	3.133	3.133	
TV73 Afval	5.479	-160	V	5.319	5.319	1
TV74 Milieubeheer	2.291	644	N	2.935	2.935	2
TV75 Begraafplaatsen en crematoria	413	6	N	419	419	
Lasten	11.404	402	N	11.806	11.806	
TV72 Riolering	3.857	-		3.857	3.857	
TV73 Afval	5.339	-148	N	5.191	5.191	1
TV74 Milieubeheer	313	486	V	799	799	2
TV75 Begraafplaatsen en crematoria	396	-		396	396	
Baten	9.905	338	V	10.243	10.243	
Totaal van saldo baten en lasten	-1.499	-64	N	-1.563	-1.563	
Stortingen in reserves	368	-		368	368	
Onttrekking aan reserves	1.354	120	V	1.474	1.474	3
Saldo	-513	56	V	-457	-457	

Nr. Bijstelling en prognose exploitatiebudgetten

- 1 De begrotingswijziging 2022 van Waardlanden leidt tot een bijstelling van de lasten voor afvalinzameling (plus € 145.000) en afvalverwerking (minus € 305.000). Door het hanteren van een onjuist gegeven bij het opstellen van de begroting 2022, is de raming Afvalstoffenheffing € 148.000 hoger dan de werkelijk gerealiseerde opbrengst. Het saldo van deze afwijkingen van € 12.000 wordt verrekend met de egalisatiereserve Tarieven afvalstoffen (lagere onttrekking). De helft van de aangepaste kosten voor straatvegen (veegvuil en -slib) van € 81.000 kunnen we betrekken bij de bepaling van de tarieven Riolering en de verrekening met de egalisatievoorziening Riolering. Zie ook de toelichting op programma 3 Verkeer en Vervoer, TV21. Voor 2022 leidt dit tot een lagere storting van € 41.000 in de egalisatievoorziening Riolering.
- 2 Dit betreft het bijstellen van diverse budgetten zoals het bestrijden van de energiearmoede (€ 366.000) en de regeling reductie energiegebruik woningen (€ 111.000). Daarnaast is conform eerder genomen besluit het onderzoeksbudget voor het warmtenet ad € 50.000 ter beschikking gesteld (dekking uit reserve duurzaamheid). Ook wordt in overeenstemming met eerdere besluiten € 82.000 budget ter beschikking gesteld voor de diverse duurzaamheidsprojecten (dekking uit reserve duurzaamheid). Bovenstaande punten bedragen in totaal € 609.000, de resterende verschillen betreffen kleine aanpassingen.
- 3 Zoals bij TV74 aangegeven houdt de onttrekking uit de reserve duurzaamheid voor € 50.000 verband met het warmtenet en voor € 82.000 met diverse duurzaamheidsprojecten. Daarnaast wordt er € 12.000 minder onttrokken in verband met de mutatie van de egalisatiereserve reiniging.

Investerings (bedragen x € 1.000)	Budget	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Nummer Toelichting
GRP 2020	760			760	
GRP 2021	1.175			1.175	
GRP 2022	1.075			1.075	
Beschoeiingen 2020	538			538	
Beschoeiingen 2021	203			203	
Beschoeiingen 2022	244			244	
Watercapaciteit	75			75	
Lasten	4.070	-		4.070	
GRP 2020	760			760	
GRP 2021	1175			1.175	
GRP 2022	1075			1.075	
Baten	3.010	-		3.010	
Totaal investeringen	1.060	-		1.060	

3.9 Programma 9 Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing

Onderwerp	Toelichting prioriteiten en aandachtspunten
Omgevingswet	De Omgevingswet wordt naar verwachting op 1 januari 2023 van kracht. Het betreft een grote wetswijziging op het gebied van de fysieke leefomgeving. De voorbereiding hierop vindt plaats door de uitvoering van het door de gemeenteraad vastgestelde Programma- en actieplan 'Invoering Omgevingswet 2020-2029'. Dit programma wordt elke twee jaar geactualiseerd totdat de Omgevingswet volledig is ingevoerd (uiterlijk 2029). De geactualiseerde versie is in september 2022 met de gemeenteraad besproken.
Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH)	In het derde en vierde kwartaal 2022 wordt het huidige beleid VTH, voor zover nodig, aangepast aan de Omgevingswet. Het VTH-systeem waarmee nu wordt gewerkt - conform de huidige wetgeving - wordt ook voorbereid op de Omgevingswet en het daarbij behorende systeem: het Digitale Stelsel Omgevingswet DSO.
Transformatie	De vaststelling van het bestemmingsplan Arkelsedijk is vanwege de nieuwe grondeigenaar vertraagd. Dit is nu voorzien in 2023. De ontwikkelaar wil na de inwerkingtreding van het bestemmingsplan zo snel mogelijk starten met fase 1 van de woningbouw.
Woon- en Transformatievisie	<p>In het traject om te komen tot een programmatische aanpak voor de woningbouwprogrammering, is in april 2022 de startnotitie 'Stedelijke Vernieuwing' door de gemeenteraad vastgesteld. Daarnaast hebben er voor de herstructureringslocaties van Poort6 in de Haarwijk en de Gildewijk inmiddels diverse workshops plaatsgevonden. Het stedenbouwkundig plan voor de locatie Haarwijk-Oost is gepresenteerd tijdens de I&O-sessies van 7 april en 16 juni 2022. Voor de Gildewijk heeft dit plaatsgevonden tijdens de I&O-sessie van 30 juni 2022.</p> <p>De manier waarop de urgentieverlening wordt uitgevoerd is geëvalueerd. Met de uitkomsten hiervan wordt nu samen met Poort6 beoordeeld hoe hier een vervolg aan wordt gegeven.</p> <p>In regionaal verband wordt een onderzoek naar schaarste op de woningmarkt uitgevoerd. De aanleiding voor dit onderzoek is de mogelijkheid die de wet vanaf 1 januari 2022 geeft om voor de bestaande woningvoorraad opkoopbescherming in te voeren. Voorwaarde voor invoering is dat wordt aangetoond dat er schaarste bestaat als bedoeld in de Huisvestingswet. De resultaten van dit onderzoek worden in Q3 opgeleverd.</p>
Ontmoetingsplekken	<p>Bij onderhoudswerkzaamheden werk aan de stad houden we rekening met de ontmoetingsfunctie van bepaalde plekken en pleinen. Daar waar kan spelen we in op verzoeken van bewoners of scholen om de aantrekkelijkheid te vergroten. Bijvoorbeeld in Hoog Dalem of bij de sportvelden.</p> <p>De verschillende visies van de stad pleiten voor een toegankelijke stad waar je plezierig in beweegt van A naar B en waar je je thuis voelt. Dit is een gespreksonderwerp in de verschillende wijkplannen en gebiedsvisies die gemaakt worden, zoals voor de Gildewijk. De gemeente faciliteert het gesprek met de stad hierover en stimuleert een uitwerking ervan.</p>

VROSV (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Prognose	Nummer Toelichting
TV81 Ruimtelijke Ordening	920	283	N	1.203	1.203	1
TV82 Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	3.613	80	N	3.693	3.693	2
TV83 Wonen en bouwen	2.248	4	N	2.252	2.227	4
Lasten	6.781	367	N	7.148	7.123	
TV81 Ruimtelijke Ordening	9	283	V	292	292	1
TV82 Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	4.050	127	V	4.177	4.964	2,3
TV83 Wonen en bouwen	1.730	-180	N	1.550	1.570	5
Baten	5.789	230	V	6.019	6.826	
Totaal van saldo baten en lasten	-992	-137	N	-1.129	-297	
Stortingen in reserves	494	-36	V	458	458	6
Onttrekking aan reserves	66	37	V	103	103	7
Saldo	-1.420	-63	N	-1.483	-651	

Nr.	Bijstelling en prognose exploitatiebudgetten
1	Voor het project Vliegende Brigade en Vleugels van de stad is er een subsidie ontvangen van ca. € 283.000 om hier uitvoering aan te geven.
2	Voor het project Arkelsedijk is een bijdrage ontvangen van € 135.000. Dit leidt tot een budgettaire bijstelling van de begroting met € 135.000 (baten en lasten). Op diverse grondexploitaties zijn aanpassingen gedaan. Deze zorgen voor lagere baten en lasten van € 54.000. Hiermee wordt het grootste deel van de € 80.000 hogere lasten verklaard. Voor de plankosten CV Hoog Dalem is een hogere bijdrage ontvangen ad € 88.000. Voor de bovenwijkse voorzieningen van CV Hoog Dalem is € 36.000 minder ontvangen. In combinatie met het bovenstaande wordt hiermee € 133.000 aan hogere opbrengsten verklaard.
3	In de prognose wordt rekening gehouden met een winstneming bij Lingewijk Noord van € 628.000 en bij de Kleine Haarsekade van € 126.000. De voorziening bij Mollenburg neemt af met € 33.000. Per saldo levert dit in de prognose aan baten € 787.000 op.
4	De lagere lasten ad € 71.000 worden veroorzaakt door de overheveling van een tweetal budgetten naar een ander taakveld (€ 93.000). Voor de uitvoering van het Stegenplan is een bedrag van € 37.000 benodigd. Hiervoor onttrekken we een bedrag van € 37.000 aan de bestemmingsreserve Stegenplan. Dit leidt tot een eenmalige budgettair neutrale wijziging van de begroting.
5	De baten zijn voor € 180.000 verlaagd in verband met het uitstel van de plaatsing van windmolens op Groote Haar.
6	De storting ad. € 36.000 houdt verband met de bovenwijkse voorzieningen van CV Hoog Dalem. Door de lagere opbrengsten dan geraamd kunnen we minder dan beoogd in de reserve Infrastructuur storten.
7	Voor de uitvoering van het Stegenplan wordt eenmalig een bedrag van € 37.000 aan de bestemmingsreserve Stegenplan onttrokken.

Investerings (bedragen x € 1.000)	Budget	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Nummer Toelichting
Bouwrijp maken windmolens Groote Haar	60	-		60	
Lasten	60	-		60	
Bouwrijp maken windmolens Groote Haar	60			60	
Baten	60	-		60	
Totaal investeringen	0	-		0	

3.10 Algemene dekkingsmiddelen

Overzicht algemene dekkingsmiddelen (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Prognose	Nummer Toelichting
TV05 Treasury	153	-272	V	-119	-119	1,2
TV061 OZB Woningen	141	-		141	141	
TV062 OZB- niet woningen	107	-		107	107	
TV063 Parkeerbelasting	200	-		200	200	
TV064 Belasting Overig	281	-		281	281	
TV08 Overige baten en lasten	-256	155	N	-101	-101	4
Lasten	626	-116	V	510	510	
TV05 Treasury	380	374	V	754	754	1,2
TV061 OZB Woningen	4.832	-		4.832	4.832	
TV062 OZB- niet woningen	5.308	-		5.308	5.308	
TV063 Parkeerbelasting	1.734	-103	N	1.631	1.631	3
TV064 Belasting Overig	351	-14	N	337	337	
TV07 Alg. uitkering en uitk. Gemeentefonds	80.770	-		80.770	81.205	4
TV08 Overige baten en lasten	11	269	V	280	280	5
Baten	93.386	524	V	93.910	94.345	
Totaal van saldo baten en lasten	92.760	641	V	93.401	93.836	
Stortingen in reserves	26	357	N	383	383	6
Onttrekking aan reserves	2.855	-		2.855	2.855	
Saldo	95.589	284	V	95.873	96.308	

Nr.	Bijstelling en prognose exploitatiebudgetten
1	De rentelasten zijn € 187.000 lager dan begroot. Dit is het gevolg van de vertraagde uitvoering van de investeringen en de hierdoor lager dan begrote schuldpositie.
2	De dividendinkomsten zijn verhoogd (€ 74.000) omdat de dividenduitkering van BNG hoger is dan verwacht. Daarnaast is een winstuitkering ontvangen van verbonden partij ROM-S van € 340.000. Het overige verschil in baten wordt veroorzaakt door kleinere mutaties.
3	Als gevolg van corona zijn de opbrengsten van het straatparkeren in het 1e kwartaal van 2022 lager dan begroot. Op basis hiervan zijn de baten verlaagd met € 103.000.
4	In de prognose is rekening gehouden met een compensatie van € 435.000 door het Rijk voor gederfde inkomsten in 2021 als gevolg van corona. Het gaat met name om compensatie voor lager gerealiseerde parkeeropbrengsten.
5	De hogere lasten worden veroorzaakt van de verkoop van een woonark (afboeking van de boekwaarde ad € 115.000). Hier tegenover staat bij hetzelfde taakveld een baat van € 269.000. Het resterende verschil op dit taakveld bestaat uit diverse kleine verschillen.
6	Het totale renteresultaat ad € 357.000 dat wordt gerealiseerd over alle programma's, wordt zoals afgesproken met de gemeenteraad in de aflossingsreserve gestort.

3.11 Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien

Overhead Overhead, VPB en onvoorzien (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Prognose	Nummer Toelichting
TV04 Overhead	12.629	366	N	12.995	12.995	1,2,3,4
TV09						
Vennootschapsbelasting	-	-		-		
Onvoorzien	100	-		100	100	
Lasten	12.729	366	N	13.095	13.095	
TV04 Overhead	512	6	V	518	518	
Baten	512	6		518	518	
Totaal van saldo baten en lasten	-12.217	-360	N	-12.577	-12.577	
Stortingen in reserves	-	-		-		
Onttrekking aan reserves	16	162	V	178	178	5
Saldo	-12.201	-197	N	-12.398	-12.399	

Nr.	Bijstelling en prognose exploitatiebudgetten
1	De hogere lasten ad € 160.000 worden veroorzaakt door het ter beschikking stellen van het budget voor Gorinchem Duurzaam Digitaal € 76.000 (ten laste van de reserve ICT). Daarnaast zijn er twee budgetten van taakveld 83 overgeheveld naar het taakveld overhead (€ 54.000).
2	Voor de doorontwikkeling van de organisatie is de reserve organisatieontwikkeling beschikbaar. Hieruit worden de kosten betaald om doorontwikkeling van de organisatie mogelijk te maken. Het budget wordt met € 86.000 verhoogd ten laste van de reserve organisatieontwikkeling.
3	Een correctie op de salarisbudgetten zorgt voor € 46.000 aan hogere lasten.
4	De totale loonkosten stijgen met € 208.000 als gevolg van een verschil in de geraamde loonstijging in de begroting en de werkelijke CAO-loonstijging.
5	Voor Gorinchem Duurzaam Digitaal is € 76.000 ter beschikking gesteld die wordt gedekt uit de reserve ICT. Vanuit de gevormde reserve organisatieontwikkeling wordt € 86.000 ingezet voor de doorontwikkeling van de organisatie.

Investerings (bedragen x € 1.000)	Budget	Bijstelling	V/N	Bijgestelde raming	Nummer Toelichting
Informatiebeleid 2018	540			540	
Communicatie 2019	65			65	
Software en hardware 2020	280			280	
Software en hardware 2022	180			180	
Herinrichting hal stadhuis	75			75	
Vervangingsplan inventaris 2021	196			196	
Vervangingsplan inventaris 2022	112			112	
Warmtenet stadhuis	186			186	
Lasten	1.634	-		1.634	
Totaal investeringen	1.634	-		1.634	

4 Reserves en Voorzieningen

De onderstaande tabel geeft alle in de begroting opgenomen stortingen en onttrekkingen van reserves en voorzieningen weer, inclusief de actuele verwachtingen.

Reserves Bedragen x € 1.000	Budget	Bijstelling	Actuele verwachting	Nummer Toelichting
Algemene reserve	1.795	-	1.795	
Infrastructuur	3.394	396	3.790	1)
Egalisatiereserve afvalstoffenheffing	368	-	368	
Sociaal domein	2.529	515	3.044	2)
Aflossingsreserve	26	357	383	3)
Perspectief Jeugd en Jongeren	84	-	84	
Afschrijvingsreserve	2.334	-	2.334	
Stortingen	10.530	1.268	11.798	
Algemene reserve	300	11	311	4)
Infrastructuur	110	414	524	5)
Egalisatiereserve afvalstoffenheffing	457	-12	445	6)
Stegen binnenstad		37	37	7)
Sociaal domein	1.217	-	1.217	
Duurzaamheid	847	132	979	8)
Organisatie-ontwikkeling		86	86	9)
IFFG	50		50	
ICT	16	76	92	10)
Stedelijke ontwikkeling	66	-	66	
Dekkingsreserve IAC	1.550	-737	813	11)
Perspectief Jeugd en Jongeren	30	-	30	
Afschrijvingsreserve	75	2	77	12)
Onttrekkingen	4.717	10	4.727	
Totaal mutaties reserves	5.813	1.258	7.071	

Voorzieningen Bedragen x € 1.000	Budget	Bijstelling	Actuele verwachting	Nummer Toelichting
Pensioenverplichtingen bestuurders	400	-11	389	13)
Wachtgelden		844	844	14)
Reparatie WW	12		12	
Rioolheffing	249	-41	208	15)
Vervanging riolering	1.075		1.075	
Afkoopsommen grafrechten	182		182	
Meerjaren onderhoudsplannen	2.171		2.171	
Grondexploitatie Mollenburg	223		223	
Grondexploitatie bedr. terrein Gorinchem Noord / Groote Haar	111	-8	103	16)
Stortingen	4.423	785	5.208	
Pensioenverplichtingen bestuurders			-	
Wachtgelden bestuurders en medewerkers	203	215	418	17)
Vervanging riolering	1.075		1.075	
Afwaardering bedrijfsgebouwen, woningen, gronden en voorraden	66	66	132	18)
Afkoopsommen grafrechten	173		173	
Vervangen spiltrap Caribabad		123	123	19)
Meerjaren onderhoudsplannen	7.448		7.448	
Grondexploitatie Hoog Dalem		163	163	20)
Grondexploitatie Mollenburg	11.373	-11.373	-	21)
Onttrekkingen / bestedingen	20.338	-10.806	9.532	
Totaal mutaties voorzieningen	-15.915	11.592	-4.323	

Nr.	Bijstelling stortingen/onttrekkingen reserves en voorziening
1	De storting in de reserve Infrastructuur van € 431.000 houdt verband met de lagere kapitaallasten uit de mobiliteitsvisie als gevolg van de vertraagde faseringen. De verlaging van de storting ad € 36.000 houdt verband met de bovenwijkse voorzieningen van CV Hoog Dalem. De opbrengsten lager dan verwacht en zodoende wordt er minder in de reserve Infrastructuur gestort.
2	De voor- en nadelen op het programma Sociaal domein worden (per jaar) verrekend met de reserve Sociaal domein. De bijstellingen worden hoofdzakelijk veroorzaakt door de Wmo-onvoorzien, de Wmo-begeleiding en huishoudelijke ondersteuning (€650.000), arbeidsparticipatie (€ 177.000) minimabeleid en amendement mantelzorg (-€ 269.000). De resterende verschillen betreffen kleine aanpassingen.
3	Het totale renteresultaat ad € 357.000 dat wordt gerealiseerd over alle programma's wordt zoals afgesproken met de gemeenteraad in de aflossingsreserve gestort.
4	Voor de kosten voor de verhuizing van Het Kleurenlint en de opening van de brede school Dalemplein wordt een bedrag van € 11.000 onttrokken aan de algemene reserve. Het restant van € 87.000 (oorspronkelijk beschikbaar in 2022: € 98.000) blijft in de algemene reserve en is vrij besteedbaar.
5	De onttrekking uit de reserve infrastructuur is het gevolg van het wederom ter beschikking stellen van onderzoeks- en uitvoeringsbudgetten ad € 414.000.
6	De bijdrage Waardlanden voor inzameling en verwerking huisafval is € 160.000 lager en de opbrengst afvalstoffenheffing is € 148.000 lager. Per saldo betekent dit een voordeel van € 12.000 dat ten gunste komt van de tarieven. Echter, omdat tarieven gedurende het jaar niet worden bijgesteld, wordt deze € 12.000 verrekend met de reserve via verlaging van de geraamde onttrekking.

Nr.	Bijstelling stortingen/onttrekkingen reserves en voorziening
7	De onttrekking aan de reserve van € 37.000 wordt veroorzaakt door het ter beschikking stellen voor het Stegenplan.
8	De onttrekking uit de reserve duurzaamheid houdt voor € 50.000 verband met het warmtenet en voor € 82.000 met diverse duurzaamheidsprojecten.
9	Vanuit de gevormde reserve organisatieontwikkeling wordt € 86.000 ingezet voor de doorontwikkeling van de organisatie.
10	Voor Gorinchem Duurzaam Digitaal is € 76.000 ter beschikking gesteld die wordt gedekt uit de reserve ICT.
11	Door de vertraging in het I_lab-project en het afsplitsen van de verhuizing Hippos naar programma 6 wordt de onttrekking aan de dekkingsreserve I_lab voor 2022 met € 1.237.000 verlaagd. Voor de dekking van de bijdrage van € 500.000 aan de paardensportvereniging Hippos wordt een onttrekking van € 500.000 gedaan aan de dekkingsreserve I_lab.
12	De vrijval betreft voornamelijk een vrijval van de afschrijvingsreserve 360 graden camera's in verband met een lagere aanschafwaarde van de camera's dan geraamd.
13	Het beginsaldo van de voorziening wachtgelden is lager dan het geraamde saldo. het gevolg is dat de rentetoevoeging over het beginsaldo naar beneden moet worden bijgesteld.
14	De voorziening van de wachtgelden voor bestuurders is geactualiseerd. Hieruit blijkt dat er € 844.000 moet worden toegevoegd aan de voorziening. Dit heeft voornamelijk te maken met het vertrek van de wethouders na de gemeenteraadsverkiezingen
15	De lasten voor straatvegen worden voor 50% toegerekend aan de tarieven rioolheffing. De extra kosten hiervoor ad € 81.116 komen dus voor € 40.558 ten laste van de tarieven. Echter, omdat tarieven gedurende het jaar niet worden bijgesteld, wordt deze € 40.558 verrekend met de voorziening via verlaging van de geraamde storting.
16	Het beginsaldo van de voorziening bedrijventerrein Gorinchem Noord/Groote Haar is lager dan het geraamde saldo. het gevolg is dat de rentetoevoeging over het beginsaldo naar beneden moet worden bijgesteld.
17	Uit de actualisatie van de voorziening wachtgelden blijkt dat de bestedingen in 2022 toenemen met € 189.000. tevens is er een vrijval met betrekking tot wachtgelden medewerkers € 26.000. Bij het opstellen van de jaarrekening wordt beoordeeld of de voorziening toereikend is.
18	Voor de dekking van de afwaardering van de noodlokalen (restantboekwaarde) aan de Laagdalemse weg is een voorziening gevormd. Na de sloop van het gebouw valt in 2022 de voorziening van € 66.000 vrij.
19	In 2021 is een voorziening gevormd voor de vervanging van een spiltrap in het Caribabad. Deze wordt dit jaar vervangen.
20	De onttrekking betreft de besteding regeling middengebied grondexploitatie Hoog Dalem.
21	Uit de herziening van de grondexploitatie Mollenburg blijkt dat deze niet in 2022 wordt afgewikkeld, maar in 2023. De in 2022 geraamde onttrekking aan de voorziening vervalt hierdoor.

5 Bijlagen

5.1 Afkortingen

A

- **ASM:** Athletic Skills Model
- **AV:** Alblasserwaard-Vijfheerenlanden

B

- **BBV:** Besluit Begroting en Verantwoording
- **BIZ:** Bedrijven Investeringszone
- **BNG:** Bank Nederlandse Gemeenten
- **BOA:** Buitengewoon opsporingsambtenaar
- **BSO:** Buitenschoolse opvang

C

- **CAO:** Collectieve arbeidsovereenkomst
- **CTV:** Corona Toegangsbewijs
- **CUR:** Camera-uitleesruimte
- **CV:** Commanditaire Vennootschap
- **CVO:** Christelijk Voortgezet Onderwijs

D

- **DG&J:** Dienst Gezondheid & Jeugd
- **DSO:** Digitale Stelsel Omgevingswet
- **DVO:** Dienstverleningsovereenkomst

E

- **ENG:** Energieneutrale gebouwen
- **ESF:** Europees Sociaal Fonds

G

- **GFT:** Groente-, fruit- en tuinafval
- **GGD:** Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
- **GGZ:** Geestelijke Gezondheidszorg
- **GHV:** Gorinchemse Handbalvereniging
- **GR:** Gemeenschappelijke Regeling
- **GRP:** Gemeentelijke Rioleringsplan

I

- **IAC:** Innovatie- en Afstudeercentrum
- **IHP:** Integraal Huisvestingsplan
- **IVP:** Integraal Veiligheidsplan
- **I&O:** Informatie & Ontmoeting

J

- **JNV:** Jeugdhulp naar Voren

L

- **LAS:** Lokale Adaptatiestrategie

M

- **Mln:** Miljoen

O

- **OVO:** Openbaar Verenigd Onderwijs
- **OKK:** Oefening Kweek Kracht
- **OZB:** Onroerende zaakbelasting

P

- **PPN:** Perspectiefnota

R

- **RAS:** Regionale Adaptatiestrategie
- **RBIC:** Regionale Beroepen- en Innovatiecampus
- **RES:** Regionale Energiestrategie
- **RIEC:** Regionale Informatie- en Expertise Centra
- **RMA:** Regionaal Maatschappelijke Agenda
- **RMT:** Regionaal Mobiliteitsteam
- **ROM-S:** Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Schelluinen-West

S

- **SAH:** Subsidie Aardgasvrije Huurwoningen
- **SGS:** Stichting Gorinchemse Sportaccomodaties
- **SKG:** Stichting Kinderopvang Gorinchem
- **SOJ:** Serviceorganisatie Jeugd
- **SZW:** Sociale Zaken en Werkgelegenheid

T

- **TV:** Taakveld
- **TONK:** Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten
- **Tozo:** Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers

V

- **VRZHZ:** Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid
- **VTH:** Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
- **VVE:** Vereniging van Eigenaars

W

- **Wmo:** Wet Maatschappelijke Ondersteuning
- **WSP:** Werkgevers Servicepunt

Gemeente Gorinchem

Stadhuisplein 1

Postbus 108 / 4200 AC Gorinchem

Telefoon: 14 0183

gemeente@gorinchem.nl

gorinchem.nl